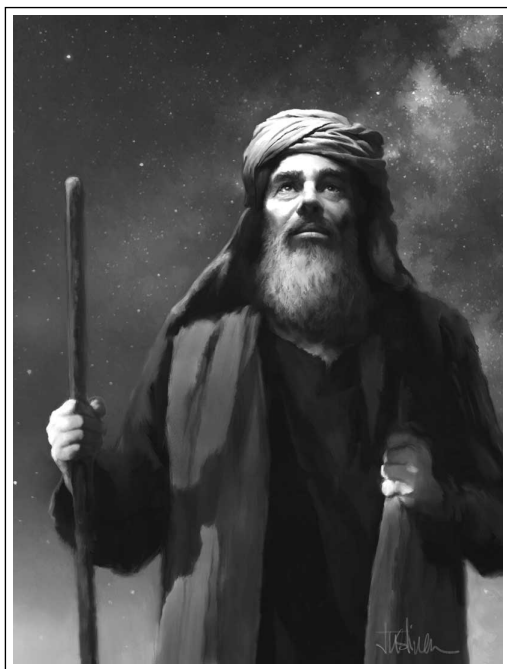

Obećanje — Božji vječni Savez

Gerhard F. Hasel

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Travanj, svibanj i lipanj 2021.

Sadržaj

1. Što se dogodilo?
2. Početnica Saveza
3. “Za naraštaje buduće”
4. Vječni Savez
5. Djeca obećanja
6. Abrahamovo potomstvo
7. Savez sa Sinaja
8. Zakon Saveza
9. Znak Saveza
10. Novi Savez
11. Svetište novog Saveza
12. Vjera Saveza
13. Život u novom Savezu

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 2/2021.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjуре Deželіća 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • *Odgovorni urednik:* Neven Klačmer • *Urednik:* Mario Šijan • *Prijevod:* Dragana Todoran • *Lektura:* Marijan Malašić • *Korektura:* Ljiljana Đidara • *Tiskano u uredu nakladnika*

www.znaci-vremena.com • www.adventisti.hr

Savez

Godine 1588. jedna mlada Engleskinja (u sedmom mjesecu trudnoće) bacila je pogled prema pučini, a ono što je ugledala — španjolsku flotu od 130 teško naoružanih brodova koji su se spremali za napad na njezin otok — toliko ju je uplašilo da je doživjela prijevremeni porodaj — strah i trepet svake babice.

Strah je, zapravo, prikladna slika njezinog djeteta, Thomasa Hobbesa, koji je postao jedan od najvećih europskih političkih teoretičara. S obzirom na to da je živio u vrijeme kad je Engleska bila pustošena građanskim ratom i neprekidnim vjerskim nasiljem, Hobbes je pisao da se čovječanstvo bez snažne sveobuhvatne vlasti nalazi u stanju neprekidnog straha — od nesigurnosti i osvajanja, a ponajviše od smrti. Ljudi žive, kako je on to nazvao, “u ratu svih protiv svih” i ako se ne poduzme nešto korjenito, ljudski život bit će, upozoravao je, “usamljenički, jadan, neugodan, okrutan i kratak”.

U čemu je rješenje? Hobbes je tvrdio da postoji samo jedno rješenje — ljudi se moraju pokoriti jednoj sili koja će sve pojedinačne volje svesti na jednu volju da bi ona, potom, imala potpunu vlast nad svima. Ta vlast, taj vladar — bilo da je riječ o pojedincu ili skupini — premda posjeduje apsolutnu vlast nad narodom, okončat će to grozno stanje koje njihov život čini tako nesigurnim i zastrašujućim. Drugim riječima, u zamjenu za sva svoja prava ljudi dobivaju mir i sigurnost. Taj prijenos vlasti s naroda na vladara Hobbes naziva “savezom”.

Pojam saveza, međutim, ne potječe od Hobbesa. Naprotiv, Bog je prije više tisuća godina uspostavio Savez s Izraelom čiji korijeni, zapravo, sežu još dublje u prošlost. Za razliku od Hobbesovog saveza, koji predlažu i proglašavaju ljudi, taj Savez pokrenuo je i proglasio istinski Vladar, Stvoritelj neba i zemlje. Osim toga, dok je Hobbesov savez pokretao isključivo strah, Božji savez pokreće ljubav — Njegova ljubav prema palom ljudskom rodu, ljubav koja Ga je odvela na križ.

Tako zbog onoga što je Krist učinio za nas mi Bogu uzvraćamo ljubav, i baš kao što se prema Hobbesovom savezu podanici pokoravaju vladaru, i mi se pokoravamo — predajemo svoje grešne putove, svoje strahove, svoja iskrivljena shvaćanja o tome što je ispravno a što pogrešno. Ne činimo to da bismo nešto dobili zauzvat, već zato što smo već dobili ono najbolje što nam je Vladar mogao pružiti — Isusa Krista i otkupljenje koje se nalazi jedino u Njemu.

Kako to djeluje? To je jednostavno razmjena: Krist uzima naše grijehе i daje nam svoju pravednost, da bismo mi preko Njega bili smatrani pravednima kao što je Bog pravedan. Dakle, grijeh nam se više ne pripisuje, on nas više ne razdvaja od Njega. Ubojice, preljubnici, mrzitelji, lažljivci, kradljivci, pa čak i rodoskrvritelji, mogu biti smatrani pravednima kao što je sam Bog pravedan. A taj čudesni dar, ta uračunata pravednost, dolazi vjerom i jedino vjerom. Otuda izraz “pravednost po vjeri”.

Ali tu još uvijek nije kraj. Ubojice, preljubnici, mrzitelji, lažljivci, kradljivci, pa čak i rodoskrvritelji, mogu, preko Isusa ući u Savez s Bogom jer Isusova krv donosi ne samo oprost, već i očišćenje, iscjeljenje i obnovljenje. Zahvaljujući Kristu, mi bivamo nanovo rođeni i tako Bog ispisuje svoj sveti Zakon na mesnim pločama našeg srca. Zahvaljujući tome, ubojice, preljubnici, mrzitelji, lažljivci, lopovi, pa čak i rodoskrvritelji, ne čine više ono što su nekad činili. Taj Zakon oblikuje čitav život vjernika. Ti ljudi žele pokazati ono što je Bog u njih usadio, a ta je želja usklađena s obećanjem o božanskoj sili. To znači živjeti u zavjetnom odnosu s Bogom.

Ovog ćemo tromjesečja, dakle, pobliže razmotriti Božji Savez — što on sadrži, što nudi, kao i što zahtijeva. Premda potječu iz različitih izvora, ove se pouke u velikoj mjeri oslanjaju na djelo pokojnog dr. Gerharda Hasela, čiji će nam uvidi u Riječ (u kojoj su objavljena obećanja Saveza) pružiti ohrabrenje, nadu i razumijevanje, da bismo mogli naučiti nešto što Hobbes vjerojatno nikada nije: “U ljubavi nema straha; naprotiv, savršena ljubav isključuje strah.” (1. Ivanova 4,18)

Gerhard F. Hasel (doktorat stekao na Sveučilištu Vanderbilt) bio je profesor Starog zavjeta i Biblijske teologije na adventističkom Teološkom fakultetu pri Sveučilištu John Nevins Andrews. Od 1981. do 1988. godine služio je kao dekan fakulteta, a dvadeset sedam godina bio je direktor programa za doktorske studije iz područja teologije i filozofije.

Što se dogodilo?

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Postanak 1,26.27

Bog je stvorio ljudski rod na svoju sliku da bi između Njega i nas mogao postojati snažan odnos. Adamovo i Evinu nepoštovanje Božje volje narušilo je taj odnos. Međutim, Bog je imao pričuveni plan: obnovu narušenog odnosa preko Isusa, svojega Sina.

DRUGI DIO: Komentar

Bezobzirna znatiželja, kada netko nastoji proniknuti u istine iako Bog nema namjeru da one postanu predmet istraživanja, sotonska je zamka za vjeru (vidi Ponovljeni zakon 29,29). “Međutim, kad je Bog rekao svojem Sinu: ‘Načinimo čovjeka na svoju sliku’, Sotona je postao ljubomoran na Isusa. Želio je da se i njega pita za savjet u vezi sa stvaranjem čovjeka, a budući da nije, ispunio se zavišću, ljubomorom i mržnjom.” (Ellen G. White, *Rani spisi*, str. 131; u izvorniku 145)

“Nema kraja kornjačama”

U Postanku 1,1 hebrejski glagol *bara* (“stvarati”) izražava svetu sposobnost Božanstva da pretvori svemirsku energiju u tvar. Neki smatraju da glagol *bara* izražava božansko oslobađanje stvaralačke energije, čime je stvoreno nešto iz ničega. *Bara* znači “apsolutno stvaranje, odnosno početak i stvaranje iz ničega (*ex nihilo*), a ne samo oblikovanje neke prethodno postojeće tvari ili pratvari.” (Harold Kuhn, “*God Makes*”, u *The Living God: Readings in Christian Theology*, ur. Millard J. Erickson, [Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1983.], str. 481)

Dugogodišnja vjera napreduje u mračnom času nepoznavanja Boga, svijetleći pod naletima oluje kao svjetionik koji čvrsto stoji usprkos udarima valovima nevjerovanja. Upravo ovakva vjera može preživjeti maglove i nejasne sustave vjerovanja o podrijetlu ljudskog roda koji se ne temelje na Pismu.

“Spiritizam naučava da je ‘čovjek biće koje se razvija’.” (Ellen G. White, *Velika borba*, str. 436; u izvorniku 554) “Socijalni darvinizam postavlja temelj genetičarima i biologima da, pod plaštem znanosti, kate-

goriziraju ljudska bića na takav način da opravdavaju rasnu nadmoć, ideju dovedenu do vrhunca u nacističkoj Njemačkoj.” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection* [Silver Spring, MD: Ministerial Association of the General Conference of Seventh-day Adventists, 1999.], str. 66,67)

Na Stvoriteljevu sliku

Na osnovi sljedećeg izvora nagoviješteno je da “*tselem* (‘obličje’) označava obris sjene obličja, a *damuth* (‘sličnost’) podudaranje ili sličnost te sjene s obličjem”. (H. D. M. Spence i Joseph S. Excell, ur., *The Pulpit Commentary*, sv. 1, *Genesis-Exodus* [Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1961.], str. 30)

“Kao i Bog, on je imao moć izbora — slobodu mišljenja i djelovanja prema moralnim naredbama. Na taj je način on imao slobodu da voli i posluša, ili da bude sumnjičav i neposlušan.” (*Što adventisti vjeruju*, str. 85)

Zajednica Boga i čovjeka

U biblijskom smislu, kad “blagoslivlja”, Bog omogućuje djelovanje ili ispunjenje onoga što je blagoslovio. “Bog je stvorio čovjeka sebi na slavu, da bi se nakon ispita i kušnji ljudska obitelj mogla sjediniti s nebeskom obitelji. Bog je namjeravao Nebo ispuniti članovima ljudske obitelji ako budu poslušni svakoj Njegovoj riječi.” (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1082) (Vidi Izaija 43,7.)

Pokraj stabla

“Njegovi sljedbenici su ga potražili, a on se podigao, zauzeo prkosni stav i objavio im svoj plan da od Boga preotme ... Adama i njegovu pratiteljicu Evu. ... Ako dobiju pristup stablu života usred Vrta, njihova će snaga, tako su mislili, biti jednaka snazi svetih anđela pa ih ni sam Bog neće moći istjerati.” (Ellen G. White, *The Spirit of Prophecy*, sv. 1, str. 30,31)

Jednostavno rečeno, Bog je upozorio nevini par da izbjegava posebno stablo koje je izdvojio. “Gospodin mi je omogućio da vidim i druge svjetove. Dobila sam krila i jedan anđeo otpratio me je od grada do blistavog i veličanstvenog mjesta. Trava je bila svježe zelena, a ptice su cvrkutale svoje milozvučne pjesmice. Stanovnici na tom mjestu bili su različitih uzrasta; bili su plemeniti, veličanstveni i veoma ljubazni. ... Zatim sam ugledala dva stabla: jedno je upadljivo nalikovalo na stablo

života u gradu. Plod je na obima stablima bio prelijep, ali s jednog nisu smjeli jesti. Mogli su jesti plodove s oba stabla, ali s tog jednog bilo im je zabranjeno. Moj anđeo pratilac rekao mi je: 'Nitko na ovom mjestu nije okusio plod sa zabranjenog stabla.'" (Ellen G. White, *Rani spisi*, str. 40; u izvorniku 39,40) (Vidi Postanak 2,15-17)

Narušavanje odnosa

Teologija o ljudskoj pobuni povezana je s Adamovim nesvetim prosuđivanjem koje je usvojilo zabranjeni plod relativizma.

Relativizam, nova paradigma zla, čovjekova sklonost da određuje vlastita mjerila moralnosti, nadmeće se s Božjom voljom i potpuno je nepobjediv bez božanske intervencije. (Vidi Suci 21,25)

Posljedice su bile tragične.

"Poželi su plod i stekli znanje o grijehu i o osjećaju krivnje. Zaštita od svjetla koju su imali oko sebe ubrzo je nestala i mučeni sviješću o krivnji i gubljenju svoje božanske zaštite, zadrhtali su cijelim tijelom." (Ellen G. White, *The Spirit of Prophecy*, sv. 1, str. 40)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Grijeh utječe na svaki aspekt našeg života. U teologiji postoji pojam "potpuna pokvarenost". Iako on ne znači ono što taj izraz obično znači danas, nema ni mnogo bolje značenje. Prema njemu je svaki aspekt ljudskog postojanja oštećen grijehom. Čini se da je to, nažalost, točno.

1. Kako zapažamo stvarnost ove "potpune pokvarenosti" u svojem životu? Što možemo učiniti u vezi s tim, ako išta možemo? Ili, ako ne možemo učiniti ništa zato što je to dio naše prirode, kako pobjeđujemo takvu prirodu? I u kojoj mjeri to možemo učiniti?

2. Pad nas je ozbiljno spriječio u ostvarenju pune zajednice s Bogom. Isus je umro da bi se naš odnos s Bogom mogao obnoviti. Kako nas sila križa osposobljava da povratimo tu zajednicu?

3. Naš je Stvoritelj posvetio dodatno vrijeme i pokazao dodatnu brižljivost pri stvaranju Adama i Eve. Što mislite zašto je od njihovog stvaranja napravio događaj o kojem će se pričati, kojem će se diviti i razmišljati kroz vječnost? Usporedite Božje stvaranje ljudskog roda s pripremanjem koje roditelji čine za svoje prvorođenče. Kako vam ove sličnosti pomažu da shvatite Božju ljubav?

4. Kako nam pristup Božjoj sili pomaže u duhovnom rastu i razumijevanju Božjeg plana za nas?

5. Budući da je sveznajući, Bog je bio potpuno svjestan “rizika” kad je stvarao ljudski rod na svoju sliku. Zamislite koliko Mu je bilo teško kada je morao pribjeći “planu B — smrti svojega Sina”. Što “plan B” znači za vas kada izidete izvan granica svojeg odnosa s Bogom? Na koji način vaša skretanja s puta i kušnje nalikuju na one s kojima su se suočili Adam i Eva?

6. Kada je Isus živio na Zemlji, Njegov dodir liječio je mnoge koji su vjerovali. Njegov dodir bio je nagovještaj Njegove stvaralačke sile. Prije nego što je otišao, obećao je da ćemo i dalje imati pristup Njegovoj stvaralačkoj sili (Ivan 14,12-14). Je li ovo obećanje slikovito ili doslovno? Objasnite. Kako ovo obećanje može unijeti promjenu u vaš svaki-danji život?

7. Knjiga Postanka izvještava da je ljudski rod stvoren na Božju sliku. Odnosi li se to samo na život prije pada, ili to vrijedi u određenom smislu i sada? Ako vrijedi, na koji način?

8. Bog je rekao Adamu i Evi da upravljaju Zemljom i silama prirode i da ih pokore. Kako trebamo tumačiti ovaj nalog u svjetlu često neodgovornog iskorištavanja prirode za koju je ljudski rod odgovoran?

9. Adam i Eva pali su kao rezultat upotrebe vlastite slobodne volje. Ova slobodna volja, koja je prema Božjoj namjeri trebala biti dar, pretvorila se u prokletstvo. Možete li se sjetiti još nekih primjera i stvari koje su same po sebi dobre, ali se mogu izopačiti zbog loših odluka?

10. Umjesto da slijedi Boga, Adam je slijedio Evu. Što nam to govori o opasnosti da dopustimo drugim ljudima ili stvarima da nas odvrate od naše posvećenosti Bogu?

Početnica Saveza

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Izlazak 19,5

Bog je u početku uspostavio odnos ispunjen ljubavlju s roditeljima ljudskog roda, Adamom i Evom. Bog sada želi ponovno uspostaviti taj odnos pun ljubavi s nama pomoću novog Saveza koji označava privržen odnos između Boga i čovječanstva koji se temelji na planu spasenja.

DRUGI DIO: Komentar

Pravo značenje “milosti” izraženo je pojmom “savez”. Izraz “savez”, hebrejski *berith*, također naglašava Božju inicijativu u spašavanju ljudskog roda. Savez je, prema tome, božanski temeljni ugovor dan ljudima da bi mogli služiti samo Bogu. Savezom milosti Krist nudi sebe u posebnom odnosu s ljudskim rodом. On obećava da će biti naš Bog Saveza, Otkupitelj i Osloboditelj (vidi Matej 1,21).

Temelj Saveza

U Bibliji nalazimo tri različita značenja riječi “milost”. Milost označava Božja djela ljubavi prema grešnicima koji ih ne zaslužuju; milost upućuje na divan Božji karakter; milost ukazuje na Boga koji nam pruža snagu da izvojujemo pobjedu. Novozavjetni ekvivalent hebrejskog izraza (*chen*) (“milost”), grčka riječ *diatheke*, odnosi se na oporuku, posljednju volju ili dar. Kao i savez, oporuka je besplatni dar osobi koja nema zakonsko pravo na to. Prema tome, oporuka je također odgovarajući oblik Božje milosti.

Savez s Noom

Pojam saveza javlja se u Postanku 6,18: “A s tobom ću učiniti Savez; ti ćeš ući u korabljju — ti i s tobom tvoji sinovi, tvoja žena i žene tvojih sinova.” Ovdje od samog početka možemo zapaziti misao o zavjetnom odnosu između ljudskog roda — u ovom slučaju Noe — i Boga.

“Bog je govornik, a Noa je primatelj Božje poruke. ... Tako je Bog, ispunjavajući svoju božansku namjeru, učinio Savez kao izraz Njegovog

odnosa s Noom. ... Božanski, otkupljujući zavjetni odnos koji je vladao od pada (Postanak 3,15) ... obnovljen je nakon što je Bog preuzeo inicijativu.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, [Nampa, ID: Pacific Press® Publishing Association, 2002.], str. 18,19) “Ali je Noa našao milost u očima Jahvinim.” (Postanak 6,8)

Savez s Abramom

Obećanje o zaštiti i umnožavanju nagrada bilo je utkano u djelovanje ovog Saveza s Abramom. “Bog je proširio svoj Savez s Abramom na različita razdoblja. U Postanku 12,1-3 Bog pet puta govori ‘ja ću’, što otkriva razmjere i veličinu Božje posvećenosti Abramom.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, str. 19)

Krist se predstavio Abramom ne kao Bog, vrsta ili status, ime, već imenom “Jahve”. Predstavio se kao Gospodin, “Ja Jesam”, imenom koje je izražavalo Njegovu bit kao Boga koji je samopostojeći, koji ima volju, koji ima cilj. “Jahve” je Božje ime u Savezu, koje On uzima kada se otkriva na najosobniji način. Ovdje također vidimo da se radi o Savezu milosti: “S Abramom je učinjen Savez milosti.” (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1092)

Savez s Mojsijem

“Reče Bog Mojsiju: ‘Ja sam Jahve; Abrahamu, Izaku i Jakovu objavio sam se pod imenom Bog Svemogućí, njima se nisam otkrio pod imenom Jahve. Štoviše, sklopio sam Savez s njima da ću im dati kanaansku zemlju, zemlju u koju su došli kao putnici. A još sam čuo i uzdisanje Izraelaca koje Egipćani drže u ropstvu, pa sam se sjetio svog Saveza.’” (*The Interlinear Hebrew/Greek English Old Testament*, sv. 1, str. 153) (Vidi Izlazak 6,1-5)

U ovom razgovoru s Mojsijem važno je jasno biblijsko otkrivenje Božjeg nepoznatog imena: “Jahve je pravo ime Boga Izraelova. ... Brojni znanstvenici u novije vrijeme opisuju [Jahvu] kao Onoga koji dovodi u postojanje, Davatelja života ... Davatelja postojanja, Stvoritelja ... Onoga koji ostvaruje, koji ispunjava svoja obećanja... Onoga koji je apsolutan i nepromjenjiv ... koji je postojeći, uvijek živi, dosljedan i nepromjenjiv ... Onoga koji se objavljuje kao Bog Otkupitelj. ... On je Onaj koji jest (pružit će dokaz postojanja, potvrditi svoje postojanje). (Francis Brown, *The New Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon* [Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 1983.], str. 217,218)

Jahve je “ime Boga koji se otkrio Mojsiju na Horebu i koji se izjasnio [kao] ... Ja ću biti Onaj koji ću biti ... Onaj koji će biti ... Ja sam Onaj što jest, dakle, bez obzira na vas ... Ja sam (tako se zovem) utoliko što jesam ... Ja sam Onaj koji jest, Onaj koji je u osnovi neimenovan, neobjašnjiv.” (Francis Brown, *The New Brown-Driver-Briggs Hebrew-English Lexicon*, str. 218)

“Reče joj Isus: ‘Ja Jesam’.” (Ivan 4,26) “A On im reče: ‘Ja Jesam. Ne bojte se!’” (Ivan 6,20) “Da, ako ne budete vjerovali da Ja Jesam, umrijet ćete u svojim grijesima.” (Ivan 8,24) “Tada Isus reče: ‘Tada ćete saznati da Ja Jesam’.” (Ivan 8,28) “Isus im odgovori: ‘Zaista, zaista ... prije nego je Abraham bio, Ja Jesam.’” (redak 58) “To vam velim sada prije nego se dogodi, da Ja Jesam.” (Ivan 13,19) “‘Ja Jesam’, reče im Isus.” (Ivan 18,5) “‘Rekoh vam da sam ja [Ja Jesam]’ — odvрати im Isus. ‘Dakle, ako mene tražite, pustite ove da odu!’ To se dogodi da se ispuni riječ koju reče.” (Ivan 18,8.9) (*The Interlinear Hebrew-Greek-English Bible*, sv. 4, str. 258—307)

Savez koji je Bog želio uspostaviti s Izraelcima imao je za cilj da saznaju da božanska ljubav nema skrivene pobude i da je sve što Bog traži od svojeg naroda iskren odgovor ljubavi, odgovor koji će se pokazati njihovim djelima.

Novi Savez

“U Jeremiji 31,31-34 pronalazimo najdublje i najzbuđljivije biblijsko obećanje o novom Savezu. ... Mali broj ljudi zna da je Novi zavjet dobio ime na osnovi ovog ulomka. Budući da je latinska riječ za “savez” *testament* (zavjet), Origen, crkveni otac (otprilike 185.—254. g.), nazvao je dvadeset sedam biblijskih knjiga ... Novi zavjet” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 21,22)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Prije Drugoga svjetskog rata jedna žena putovala je kroz Gruziju u Moskvu. Slučajno je naišla na stariju ženu koja je živjela u kolibi. Kada je starica saznala da se putnica uputila u Moskvu, upitala ju je: “Biste li mojem sinu odnijeli kutiju domaćih kolača?” Njezin sin zvao se Josif Visarionovič Staljin. Za ostatak svijeta on je bio ruski diktator. Međutim, ono što su drugi mislili o njemu nije utjecalo na njegovu majku.

1. Božja ljubav je poput ljubavi Staljinove majke. Nije važno koliko smo loši u tuđim očima; Bog će nas i dalje voljeti. Razmislite kako Ga ova vrsta ljubavi pokreće da nam ponudi zavjetni odnos.

2. Kakvu ulogu ima naša vjera kada shvatimo da Bog čini prvi korak prema pomirenju? Kada pokažemo vjeru, kako Božji prvi učinjeni korak utječe na naša svakidašnja djela i postupke? S kojim se opasnostima suočavamo ako djela stavimo ispred vjere? Navedite primjer.

3. Ugovor je odnos između dviju strana, pogodba radi zajedničke dobiti, upošljavanje snaga u zajedničkom prijateljstvu. U Bibliji stalno iznova zapažamo kako Bog poduzima prvi korak u sklapanju Saveza. Ako je korist uzajamna za obje strane, zašto čekamo da Bog dođe k nama? Što Božja ustrajnost u zadobivanju izgubljenog čovječanstva poručuje svemiru?

4. Ova pouka uspoređuje naš Savez s Bogom i brak. Dobar brak opstaje ne zbog obveze, već zbog ljubavi. Na osnovi ove usporedbe opišite "idealni" zavjetni odnos između Boga i vas.

5. U braku ljubav raste razmjerno količini vremena koje se ulaže u odnos. Razmislite o načinima na koje možete poboljšati vrijeme koje provodite s Bogom u molitvi i razmišljanju. Pronađite "partnera za duhovni rast" koji će vas poticati i podsjećati da povremeno ocijenite vrijeme koje provodite s Bogom.

6. Biblija govori o nekoliko saveza, završavajući s novim Savezom. Postoji li među njima razlika, ili su to isti savezi izraženi na drugačije načine? Je li moguće da Bog učini više saveza?

7. Što mislite zašto je Bog morao obnovljati Savez sa svojim narodom? Je li ga Njegov narod zaboravio ili je bilo pojedinosti koje je Bog morao snažnije naglasiti u određenom trenutku?

8. Prema definiciji, savez je ugovor između dviju ili više strana. Obično su u pitanju strane između kojih postoji određena razina jednakosti. Odnos između Stvoritelja i djela stvaranja ne bi se mogao smatrati takvim primjerom; ipak, Bog ima potrebu da sklopi savez sa svojim djelima stvaranja. Zašto?

9. Što znači izjava da će Božji zakon biti upisan u našem srcu? (Vidi Rimljanima 2,15.)

“Za naraštaje buduće”

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Postanak 6

Noa je prihvatio Božji Savez posvetivši svoj život Bogu i otvorivši svoje srce Božjoj ljubavi. Korablja je bila simbol Noine posvećenosti Savezu koji je prihvatio i Bog ga je nagradio spasivši njegovu obitelj od konačnog suda nad pretpotopnim svijetom — potopa.

DRUGI DIO: Komentar

Načelo grijeha

Razmislite o sljedeća dva navoda imajući na umu Kajinov grijeh: “Grijesi su nalik na krugove u vodi koji nastanu kada u nju bacimo kamen; jedan stvara drugi. Kada je u Kajinovom srcu bio gnjev, ubojstvo nije bilo daleko.” (Philip Henry, u Frank S. Mead, *12.000 Religious Quotations* [Grand Rapids, MI: Baker Books, 1996.], str. 407) “Grijeh je stanje uma, a ne vanjski čin.” (William Sewell, u Frank S. Mead *12.000 Religious Quotations*, str. 409) “Unatoč tome što je Kajin zbog svog zločina zaslužio smrtnu presudu, milostivi Stvoritelj je poštedio njegov život i pružio mu mogućnost pokajanja. Ali Kajin je živio ... i postao otac naraštaju drskih, odbačenih grešnika. Ovaj otpadnik, kojim je upravljao Sotona, postao je kušač drugih, a njegov primjer i utjecaj vršili su izopačujuću silu sve dok zemlja nije postala tako pokvarena i prepuna nasilja da je morala biti uništena.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 54; u izvorniku 78)

Noa

Poput ljljana koji širi svoj privlačni miris među trnovitim grmljem u Svetoj Zemlji, tako je Noin karakter otkrio miris Neba u vrijeme prkosne pretpotopne ere. Hebrejsko ime Noa znači “Gospodin donosi utjehu”. Poput nas, iako rođen kao grešnik, Noa je bio utješen Gospodnjom vjernošću prema Savezu s Adamom. To je bio Noin jedini izvor nade i spasenja. Božja ga je milost potaknula da kao mladić prihvati život poslušnosti usred posrnuća i bezakonja. “Ljudi u pretpotopno vrijeme

živjeli su nekoliko stotina godina i smatrani su mladima sa stotinu godina. ... Stupali su na pozornicu djelovanja od šezdesete do stote godine, kada oni koji danas žive ... napuštaju pozornicu.” (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1089,1090)

Božji Savez s Noom

“Izjava u Postanku 6,18, iako kratka, sadrži duboke misli. Najavljuje sigurnu budućnost ljudskog roda. Uspostavivši ovaj Savez s onim koji je preživio potop sa svojom obitelji, Bog izlijeva svoju obilnu milost i milosrđe. Sigurnost ljudskog roda u sadašnjosti i uvjerenje u spasenje u budućnosti proizlazi iz Božje milosti i božanskog djelovanja. ...

U ovom se tekstu ne javlja uobičajeni izraz za sklapanje saveza, to jest “sklopiti” savez. Ovdje je upotrijebljen izraz “učiniti” (*heqîm*). Pozorno proučavanje ovog izraza u vezi sa sklapanjem saveza otkriva značenje “održati” ili “potvrditi” (usporedi Ponovljeni zakon 9,5; 27,26; 1. Samuelova 15,11; 2. Samuelova 7,25; 2. o kraljevima 23,3,24 itd.). Ovo značenje daje dojam da Božje sklapanje saveza podrazumijeva postojanost na koju se Bog prije obvezao.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, str. 29)

Duga kao znak

Dakle, u povijesti Saveza milosti postoje dva različita prikaza i mjesta pojavljivanja biblijske raznobojne duge. S jedne strane, u Postanku 9 Krist je otkrio kozmičku dugu kao znak svoje milosti i milosrđa prema Noi i ostatku koji je preživio potop. S druge strane, Krist će na svršetku vremena otkriti ostatku jedinstvenu dugu koja okružuje Božje prijestolje. (Vidi Ezekiel 1,26-28; Otkrivenje 4,1-3)

“Zatim duga, sjajeći slavom s Božjeg prijestolja, premošćuje nebesa i kao da okružuje svaku skupinu koja se moli. Gnjevno mnoštvo iznenađeno zastaje. Zamiru njihovi podrugljivi uzvici. Zaboravili su predmet svog ubilačkog bijesa. Sa strašnim slutnjama gledaju u *simbol Božjeg Saveza* i teže se zaštititi od njegova nepodnošljiva sjaja.” (Ellen G. White, *Velika borba*, str. 500; u izvorniku 636) (Vidi Otkrivenje 6,13-17)

Samo je Noa ostao

“Ostatak se prvi put jasno spominje u Postanku 7,23: ‘Samo Noa ostade i oni što bijahu s njim u korablji.’ Riječ prevedena kao ‘ostade’ potječe od hebrejskog korijena *sa'ar*, čiji različiti oblici izražavaju misao o ostatku u Starom zavjetu. ...

Ne možemo zanemariti činjenicu da su ostatak koji je preživio prvu svjetsku katastrofu činili ljudi vjere i povjerenja (Postanak 6,9; 7,1). Budući da se u Bibliji potop koristi kao slika uništenja posljednjeg vremena, ovo zapažanje ima veliko značenje.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 31)

“Pojedini drvodjelje koje je on [Noa] zaposlio u gradnji korablje, povjerovali su u poruku, ali su umrli prije potopa; drugi Noini obraćenici odstupili su od istine.” (Ellen G. White, *Fundamentals of Christian Education*, str. 504)

“Tvrdnje jednog čovjeka nasuprot mudrosti tisuća? Oni neće povjerovati opomeni. ... Krist izjavljuje da će slično nevjerstvo postojati u vezi s Njegovim drugim dolaskom. ... Kad sjaj svijeta postane sjajem Crkve; kad budu odzvanjala svadbena zvana i svi se budu nadali dugim godinama svjetskog napretka — tada će iznenada, kao što sijevne munja, doći kraj njihovim sjajnim vizijama i prevarljivim nadama.” (Ellen G. White, *Velika borba*, str. 267; u izvorniku 338,339)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Jedan od najboljih grešnih ljudi koji su živjeli u staroj Ateni bio je Aristid. Aristid je bio pravedan, ljubazan i pošten. Zašto je onda većina glasala da bude protjeran? Zaključak je glasio da su se umorili od nazivanja Aristida “pravednim”. Njegov zločin bio je što se njegova dobrota previše oštro suprotstavljala “zloći” drugih ljudi.

1. Kao i u slučaju Aristida, da nije bilo Noine “dobrote”, možda nikada ne bismo shvatili koliko je svijet bio zao prije potopa. Poput Noe, naša sličnost s Kristom ima svoju cijenu. Razmislite koju cijenu morate platiti da biste danas bili iskreni kršćanin. Imamo li mi, kao Aristid i Noa, dovoljno izdržljivosti da podnesemo loše postupanje s kojim se suočavamo?

2. Redak u Rimljanima 12,2 poziva nas da se ne prilagođavamo ovome svijetu, nego da se promijenimo. Noa je klasičan primjer kako to možemo postići. Što možemo naučiti iz Noinog života da ne budemo iskušani grijehom prilagođavanja? Mislite li da Bog očekuje da mi, kao što je očekivao od Noe, budemo zabrinuti za duše drugih? Obrazložite svoj odgovor u kontekstu suvremenih izazova u svjedočenju.

3. Da je u Noino vrijeme postojala bolnica za duševne bolesnike, njegovi “prijatelji” sigurno bi ga tamo poslali. Sve što je govorio i činio smatralo se ludošću. Božju mudrost ovaj svijet često smatra nerazumnom. Kao čuvari Saveza, izloženi smo ismijavanju i optužbama. Kako se

možemo pripremiti za takvo ophođenje? Sjetite se najmanje tri biblijska obećanja na koja se možete pozvati u tim trenucima.

4. U Postanku 6,6 stoji da je Bog bio toliko užasnut zlom pretopotopnog svijeta da je požalio što je stvorio ljudski rod. Što znači da je Bog osjetio kajanje? Govori li to da On može pogriješiti?

5. U Postanku 6,9 Noa se naziva pravednim i neporočnim. Jesu li ove osobine koje je Noa posjedovao bile neovisne o Bogu? Kakva je bila Noina pravednost?

6. Pokazuje li činjenica da Bog želi učiniti Savez s ljudskim rodом da smo Mu na određeni način “potrebni”? Objasnite. U kojem se to slučaju može reći?

7. Pojam ostatka teško je shvatljiv za mnoge ljude ukazujući na oholost i trijumfalizam. Zašto se nikakav stav oholosti i trijumfalizma ne može opravdati u svjetlu biblijskog pojma ostatka?

8. Što duga u Postanku 9,12-17 govori o Božjoj želji da Ga ljudi prihvate?

Vječni Savez

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Postanak 17,7

Kao i u Noinom slučaju, Bog je pozvao Abrahama da stupi u Savez koji je sadržavao mnoge točke Božjeg Saveza s Noom. Međutim, preko Saveza s Abrahamom Bog je postavio temelj Saveza spasenja s cijelim čovječanstvom, ili s cijelim čovječanstvom koje će biti spašeno.

DRUGI DIO: Komentar

U Postanku 15,7 Bog se objavljuje Abrahamu kao Jahve, osobni Bog. Kako je Abraham pomislio da se upravljanje njegovim životom ne tiče Boga kada se Bog predstavio kao Abrahamov osobni Bog?

Jahve i Savez s Abrahamom

Savez je potvrdio Abrahamovu pokornost božanskom vodstvu u njegovim najosobnijim pitanjima. Može li Abraham primiti prednosti ovoga Saveza ako ostane usredotočen na samog sebe? Ne može, a ne možemo ni mi. Dok proučavamo izvještaj o Abrahamu, skloni smo izgubiti iz vida činjenicu da se Savez s Abrahamom ticao djelotvorne vjere. Kao i u Abrahamovom slučaju, tako mora biti i s nama.

El Šadaj

Ovaj se izraz prvi put javlja u Postanku 17,1.2 u vezi s Abrahamom. El Šadaj često se prevodi kao “Bog Svesilni”.

Raščlanimo ovo ime. Riječ “El” povezana je s riječju “Elohim” (“U početku stvori Bog nebo i zemlju”) i označava svemoć, moć, transcendentnost. Ovaj naziv za Boga, Elohim, zapažamo u cijelom izvještaju o stvaranju u Postanku. Riječ “El”, koja potječe od nje, prevodi se kao “Bog” dvjestotinjak puta.

“Šadaj” znači “grudi”, upućujući na onoga koji provida, hrani i namiruje. Povezana s riječju El, izražava misao o “moćnom i silnom Bogu koji provida i hran”.

Od Abrama do Abrahama

Promjena imena u Postanku 17,3-5 ukazuje na promjenu odnosa. Prema tome, uspostavljen je uzvišeniji odnos. "Abram je bio prvi od nekoliko ljudi čije je ime Bog promijenio. Imena su imala mnogo veće značenje ljudima u stara vremena nego nama danas. Sva semitska imena imaju određena značenja i obično se sastoje od izraza ili rečenice koja izražava roditeljsku želju, ili možda zahvalnost. S obzirom na važnost koju su ljudi pridavali imenima, Bog je mijenjao imena određenih ljudi da bi ih uskladio s njihovim iskustvima, prošlošću ili budućnošću. 'Abram', što znači 'uzvišeni otac', ne javlja se u ovom obliku na drugim mjestima u Bibliji, ali se nalazi u obliku 'Abiram', što znači 'moj otac je uzvišen' (vidi Brojevi 16,1; 1. o kraljevima 16,34)." (*The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 321)

Faze Saveza

"Bog je učinio Savez s Abrahamom koji se sastojao iz tri faze. Prva je zabilježena u Postanku 12,1-3; druga u Postanku 15,1-21, a treća u Postanku 17,1-21." (Gerhard M. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, str. 34) U Ponovljenom zakonu 10,16 ovaj Savez bio je simbolički prikazan znakom obrezanja: "Srce svoje obrežite; šiju više ne ukružujte!" (Ponovljeni zakon 10,16)

Izraz "obrezati", u hebrejskoj terminologiji *mool*, znači "ukloniti prepucij muškim pripadnicima hebrejskog naroda osmog dana nakon rođenja". Dakle, u duhovnom smislu broj osam znači duhovnu obnovu i nove početke. S mišlju da izraelski prepucij svjetovnosti treba biti odsječen, ovaj duhovni znak trebao je prikazivati izraelsku vjernost i odanost Jahvi. Od tog časa stari Izrael primio je božanski poziv za obnavljanje odnosa s Jahvom.

Obveze Saveza

"Njega sam izabrao zato da pouči svoju djecu i svoju buduću obitelj kako će hoditi putem Jahvinim, radeći što je dobro i pravedno, tako da Jahve mogne ostvariti što je Abrahamu obećao." (Postanak 18,19)

Ljepota ovog teksta je u tome što je obavljen božanskom silom El Šadaja da ostvari ono što nevjerovanje smatra nemogućim. Božanska mudrost pružila je snagu Abrahamu da odgaja Izaka svojim disciplinjskim prutom zrelosti. Prema tome, nakon što je Abrahamovo ime postalo čuveno, njegovo samoodricanje sjalo je sve više i više.

Kako? Zašto?

Zato što je zaokupljenost sobom bila podređena pokornosti božanskoj volji, prema svojem sinu jedincu mogao se odnositi kao prema žrtvenom janjetu. Abrahamova prva “žrtva” tako je pokazala da “ništa nije odviše dragocjeno da bi se dalo Gospodinu”. (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1094)

Za Abrahama “bio je to glavni razlog što je ovaj događaj nazvao ‘Jahve provida’. Bio je to stalni podsjetnik na divnu milost Jahve koji je izvršio ovo oslobođenje. ... Kakvo je veliko i slavno izbavljenje pružila Gospodnja milost, i koliko neočekivano i dramatično! Čovjekova krajnja nevolja uvijek pruža Bogu priliku ne samo da izbavi, već i da pruži uzvišene pouke o svojoj namjeri kao i o svojoj promisli.” (Nathan Stone, *Names of God* [Chicago, IL: Moody Press, 1944.], str. 62,63)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Izvrstan liječnik i dobar liječnik razlikuju se po sposobnosti da osim zdravstvenih problema zapamte imena i lica svojih pacijenata. Umjesto da se sjeća samo kostobolje, izvrstan liječnik sjeća se da je žena čeznula za ozdravljenjem da bi se mogla brinuti o svojem novorođenčetu. Umjesto da se sjeća samo slomljene kosti, izvrstan liječnik sjeća se da je čovjek bio zabrinut da će izgubiti posao. Kad je o Isusu riječ, On pamti imena i ljude.

1. Čitavi biblijski odlomci ispunjeni su samo imenima i međusobnim odnosima. U ono vrijeme ljudi su imena shvaćali ozbiljno. U tom svjetlu objasnite psihološko i duhovno značenje Božje promjene Abrahmovog imena u Abraham. Zašto je Bog objasnio značenje svojeg imena? Kakav utjecaj značenje Njegovog imena vrši na sudionike Saveza?

2. Promjena imena u biblijska vremena često je donosila promjenu položaja. Kako možete primijeniti ovaj običaj na ono što se događa kada se ponovno rodite?

3. Gdje se nalazimo u Božjoj svetoj prisutnosti ovisi o tome koliko Ga blisko poznamo. Božja obećanja povezana su s bliskošću. Kako trebamo odgovoriti? Pošto je Abraham putovao kroz strane i daleke zemlje, njegov Savez s Bogom bio je izvor ohrabrenja i izraz zajedništva. Odnosi li se to i na Božja obećanja danas? Podijelite s razredom svoje omiljeno biblijsko obećanje i navedite trenutak kada je to obećanje donijelo promjenu između padova i uspona u vašem duhovnom rastu.

4. U Bibliji su zabilježena mnoga Isusova imena. Izaberite jedno koje je vama najznačajnije. Zapišite razloge zašto ste se opredijelili za to ime. Svoju listu iznesite pred razredom kao svjedokom onoga što Isus znači za vas.

5. Isus zna ne samo vaše ime; On poznaje svaku vašu misao i čak prati trag svake vaše vlasi koju ste izgubili ili je posijedjela. Osjećate li se zbog nelagodno ili sigurno? Objasnite.

6. Bog nam na različite načine pokušava objaviti istinu o svojoj naravi i karakteru. Kako je onda moguće da usvojimo iskrivljene, pogrešne, čak i izopačene predodžbe o Njemu; i, što je još važnije, kako ih možemo ispraviti?

7. U Postanku 17,1 Boga se imenuje kao El Šadaj ili Bog Svesilni. Kako biste odgovorili nekome tko tvrdi da Bog ne može biti i apsolutno dobar i svemoćan u isto vrijeme? Postoji li u tome neka nespojiva suprotnost ili ove osobine nadopunjuju jedna drugu?

8. U Postanku 17,4.5 Bog je promijenio Abramovo ime u Abraham ("otac mnogih naroda"). U kojem je smislu moguće da ljudi različitog podrijetla budu Abrahamovi potomci?

9. Ako je Bog milostiv i ako oprašta, zašto je poslušnost Njegovim zapovijedima i dalje nužna u Savezu? Je li Njemu potrebna naša poslušnost ili je nama potrebno da budemo poslušni? Obrazložite svoj odgovor.

Djeca obećanja

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Matej 28,20

Božji savezi su bezgranični. Iako su Noa, Abraham i Mojsije, itd., umrli, Bog i dalje ispunjava svoja obećanja. Njegovo obećanje o spasenju odnosi se i na nas ako Mu odlučimo otvoriti svoje srce.

DRUGI DIO: Komentar

Kada je Jahve objavio da je Abramova zaštita (Postanak 15,1), to je značilo da će biti Abramova sigurnost. Gospodin mu je jamčio zaštitu. Usprkos njegovoj namisli da Eliezer postane njegov baštinik, to će biti njegov sin koji će izići od Sare. Taj sin bit će začetnik Abramovog potomstva i koje će biti bezbrojno kao zvijezde na nebu.

Tvoja zaštita

“Poslije tih događaja Jahve uputi Abramom riječ u ukazanju: ‘Ne boj se, Abrame, ja sam tvoja zaštita; a nagrada tvoja bit će vrlo velika.’” (Postanak 15,1)

“Zaštita o kojoj se ovdje govori ne odnosi se na fizičku zaštitu u ratu ili fizičku zaštitu od nesreće, već na zaštitu od mogućnosti da se obećanje Saveza ne ispuni preko Abrahama i njegovog potomstva. ... Ako smo Abrahamovo potomstvo (a svi koji imaju Abrahamovu vjeru Abrahamovi su potomci), možemo biti sigurni da će Bog biti naša zaštita.” (Gerhard M. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's everlasting Covenant*, str. 44)

Obećanje o Mesiji: prvi dio

Nakon što mu je zabranjen ulazak u Obećanu Zemlju, Mojsije je na kraju svojeg putovanja stao na veličanstveni planinski vrh i tada mu je bilo dano viđenje o Mesiji: “Dopušteno mu je da pogleda tijekom vremena i promatra prvi dolazak našeg Spasitelja. ... Promatrao je Isusov ponizni život u Nazaretu, Njegovu službu ljubavi, suosjećanja i iscjeljenja, Njegovu odbacivanje od strane ponosnog, nevjerničkog naroda. ... Vidio je

Isusa na Maslinskoj gori kako plaćući pozdravlja grad svoje ljubavi. ... Vidio je da ... Bog ipak nije odbacio Abrahamovo potomstvo. Slavni ciljevi što ih je htio ostvariti preko Izraela morali su biti ispunjeni. Svi koji su po Kristu trebali postati djeca vjere smatrat će se Abrahamovim potomstvom.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 395,396; u izvorniku 475,476)

Obećanje o Mesiji: drugi dio

U Postanku 3,15 Krist prije utjelovljenja pretkazao je dolazak Mesije koji je trebao donijeti pomirenje ljudskom rodu, dokazati bezgrešnim svjetovima da nema izgovora za Adamov pad i opravdati vječni spoj Zakona i Evandelja preko Golgote.

Adamov pad stvorio je u ljudskom rodu novu sliku zla. Adamovo potomstvo oboljelo je od prirodne sklonosti da se buni protiv božanske vrhovne vlasti. Stoga, budući da grijeh ne može biti samo pogrešno djelo, treba ga opisati kao duhovno psihotično stanje koje bjesni protiv božanske vlasti. U Mateju 1,21 dano je obećanje o Kristu koji će doći i izliječiti nas od bolesti duhovne shizofrenije. Bez Krista ljudski rod se rađa u stanju duhovne psihopatologije. Krist je došao da bismo mi mogli biti izliječeni “transfuzijom krvi” koju je On prolio na Golgoti.

Prema tome, Krist je postao Jedinorođeni Sin (Ivan 3,16) u smislu da je stupio u svemir kao Jedini od svoje vrste, bez ikakve konkurencije. U Nazaretu je Drugi Adam započeo svoju poniznu službu u palom, iskvarenom svijetu, suprotnom savršenom Raju u kojem je prvi Adam pao. Ovaj Bogočovjek, koji je u svemu bio kušan, uspješno je nadvladao grijeh (vidi Postanak 3,15; 1. Korinćanima 10,13; 15,21.22; Hebrejima 4,15.16). (Pročitajte: Ellen G. White, *Isusov život*, str. 579; u izvorniku 700)

Proslavi svoje ime

U oštroj suprotnosti s tim izvanrednim, premda oholim graditeljima u dolini Šinear, Abraham je izbjegao samoobožavanje, iako je Bog obećao da će njegovo ime učiniti velikim. “Ako je Nimrod protulik svjetovnog političkog vođe poslijepotopnog svijeta, onda je Abraham duhovni vođa. Abraham je ... Gospodnje oruđe koje će On upotrijebiti za ispunjenje svojeg viđenja za čovječanstvo. ...

S Abrahamom svjetska povijest kreće u drugom smjeru; Bog postavlja novi obrazac. Abraham je val budućnosti za ljudska bića i za sve narode. Gospodin ovdje ukazuje na svoju ravnodušnost prema podrijetlu. ... Započeta je nova linija vjernika u jednog Boga. Abrahama, afro-azijata

koji je živio u području pod Nimrodovim utjecajem, Gospodin je izabrao da postane Njegov sluga na blagoslov svojoj braći preko svojeg potomstva. ...

Sada jedan čovjek treba djelovati u korist Boga i ljudskog roda. ... Plan i uključivanje ne temelji se na etničkoj pripadnosti, već na Savezu.” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 77—79)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Rabinska priča o prelasku preko Crvenog mora glasi ovako: U trenutku kada je more počelo potapati Egipćane, anđeli na Nebu počeli su pljeskati, plesati i slaviti. Tada se Bog umiješao govoreći tužnim glasom: “Djelo mojih ruku, moja stvorenja, potonula su u moru.” Božja ljubav je toliko velika da Mu uništenje čak i najvećih zlikovaca ne donosi zadovoljstvo.

1. Božja ljubav izliva se na sve, čak i na osobu koja krši Njegov Zakon i slama Njegovo srce. Kako se ova ljubav očituje u Savezu koji On nastoji uspostaviti sa svakim pojedincem? Kako se ta ljubav nastavlja pokazivati kada netko odbaci Božji dar?

2. Pošto su bili tlačeni od strane sile, hebrejski narod čeznuo je za Mesijom koji će ih osloboditi. Isus je, međutim, došao na ovaj svijet da strada na križu, a ne da zauzme prijestolje. Kako se Njegova misija uklapala u Božji Savez koji nam je ponudio?

3. Bog je imao mnoge planove za Izraelce, ali oni su Ga često iznevjerili. Što mislite želi li Bog upotrijebiti nas kao što je želio upotrijebiti Izrael? Objasnite. Što moramo učiniti kao pojedinci i kao crkva da bismo “čuli” Njegov glas i postali Njegova oruđa?

4. S dolaskom Mesije, ljudi su očekivali znakove i čudesa. Na koje smo načine i mi danas slični njima? Kako možemo propustiti suptilne znakove drugog dolaska? Kako Crkva kao udruženo tijelo može poduzeti pozitivne korake i postati narod koji spremno čeka?

5. Kada prihvatite Božje spasenje, započinjete putovanje na kojem svakog dana postajete sve sličniji Kristu. Čime mjerite svoj napredak? Što mislite kako Bog mjeri vaš napredak? Charles Swindoll opisuje borbu čovjekovog duhovnog rasta kao tri koraka naprijed i tri koraka unatrag. Ako je to točno, kako netko napreduje a da se ne obeshrabri? U Postanku 15,1 Bog govori Abrahamu da je njegova “nagrada vrlo velika”. U kojem je smislu Bog i naš odnos s Njim ne samo sredstvo za ostvarenje cilja, već i sam cilj?

6. Bog govori Jakovu u Postanku 28,14 da će njegov blagoslov donijeti blagoslov cijelom svijetu. Može li blagoslov biti blagoslov ako se na određeni način ne dijeli? Objasnite.

7. Božji Savez s Abrahamom kao da nagovještava da Bog ima na umu Abrahamove potomke; ali poslije postaje jasno da je Bog imao na umu različite skupine i pojedince ujedinjene zajedničkom vjerom. Je li se Bog predomislio? Razgovarajte o tome.

8. Činjenica da je Bog izabrao Abrahama pokazuje da se ono što Bog cijeni kod ljudskih bića prilično razlikuje od onoga što mi cijenimo kod sebe i drugih. Što je Bog vidio u Abrahamu?

Abrahamovo potomstvo

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: 1. Petrova 2,9

Iako je Izrael bio Božji izabrani narod i baštiniio Savez svojih očeva, nije pokazao istu snagu vjere kao njegovi preci. Samim tim, mnogi Izraelci činili su iste pogreške kao i njihovi očevi zanemarujući važnost Božjeg Saveza u svojem životu. Bog se ponovno suočio s izdvajanjem ostatka među svojom grešnom djecom.

DRUGI DIO: Komentar

Svim ljudima

U Ponovljenom zakonu 28, kao i u Knjizi proroka Izaije, Jeremije, Sefanije i nekoliko manjih proroka, obećanja Saveza dana su Izraelcima na osnovi njihove vjernosti Gospodinu.

Međutim, smrt Isusa, Kneza Pomazanika, prorečena u Danielu 9,25-27, dovela je na kraju do širenja novog Saveza među Hebrejima i poganima podjednako. Sada se vjerom u Isusa svatko može pozivati na obećanja Saveza. Iako su mnogi Izraelci bili nevjerni Bogu, Bog je ostao vjeran svojem narodu.

Dogovor o zemlji

“Stari zavjet opisuje zemlju obećanu patrijarsima i Izraelu kao Božji milostivi dar ili blagoslov Njegovom narodu Saveza (Postanak 12,1.7; 13,14-17; 15,18-21; Ponovljeni zakon 1,5-8; Psalam 44,2-4) ... Iz toga proizlazi da ‘Izrael ne može zahtijevati neposrednu vlast nad zemljom, ne može njome raspolagati samostalno, ne može pretvoriti zemlju u apsolutni posjed.’ Izrael ne posjeduje zemlju. ...

Iako je zemlja bila dar milosti Izraelu, narod Saveza mogao je samo boraviti ili ostati u Božjoj zemlji ako je poslušan Jahvi (vidi Ponovljeni zakon 4,40; Izaija 1,19). Nema dara bez darovatelja.” (Hans K. LaRondelle, *The Israel of God in Prophecy: Principles of Prophetic Interpretation* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1983.], str. 136)

Izrael i Savez

Duhovna poruka Saveza milosti glasila je: “Budeš li poslušan, živjet ćeš; budeš li neposlušan, umrijet ćeš.” Ovaj motiv protkan je kroz tapiseriju starog i novog Saveza. Od Saveza s Adamom do novog Saveza, izvršenje Gospodnje objavljene volje bilo je povezano s božanskim obećanjima.

Izraelska nacionalna veličina i obećanja o proširenju granica počivali su na uvjetnim aspektima Saveza. Uistinu, ta obećanja koja su se odnosila na budućnost Izraela i njegovu ulogu među narodima bila su uvjetovana njegovom poslušnošću. S jedne strane, bez obzira na ljudski izbor, Božja objavljena volja oslanja se na nepokolebljivo ispunjenje božanskog obećanja (Postanak 3,15). S druge strane, Bog dopušta da ljudske odluke naruše ispunjenje božanskog obećanja pokrećući na taj način lanac gorkih posljedica (Postanak 2,16.17).

Ostatak

“Kad starozavjetni proroci prikazuju eshatološki ostatak Izraela, on se uvijek opisuje kao vjerna zajednica koja se klanja Bogu novim srcem na osnovi ‘novog Saveza’ (Joel 2,32; Sefanija 3,12.13; Jeremija 31,31-34; Ezekiel 11,16-21).” (Hans K. LaRondelle, *The Israel of God in Prophecy: Principles of Prophetic Interpretation*, str. 90)

Izrael kao narod Saveza

“Ovaj vjerni ostatak posljednjeg vremena postat će Božji svjedok među svim narodima i obuhvaća i one koji ne pripadaju izraelskom narodu, bez obzira na njihovo etničko podrijetlo (Zaharija 9,7; 14,16; Izaija 66,19; Daniel 7,27; 12,1-3).

Potpuna slika starozavjetnog eshatološkog ostatka otkriva da će izraelski blagoslovi Saveza kao cjelina biti ispunjeni, ne u nevjernom izraelskom narodu, već samo u onom Izraelu koji je vjeran Bogu i uzda se u Njegovog Mesiju. Ovaj ostatak Izraela obuhvatit će vjerne ostatke iz svih poganskih naroda i tako ispuniti božansku namjeru biranja Izraela.” (Hans K. LaRondelle, *The Israel of God in Prophecy: Principles of Prophetic Interpretation* str. 90,91)

Gljučno je da Bog nikad ne odbacuje ljude grupno. Svi, Židovi i pogani (premda Židovi prvo), mogu pronaći spasenje u Isusu. Misao da je Bog odbacio sve Židove zato što su Židovi potpuno je u suprotnosti sa Svetim pismom. Pavao piše: “Kakva je dakle prednost Židova? Ili: kakva je korist od obrezanja? Velika u svakom pogledu. Na prvome

mjestu: njima su povjerena Božja proročanstva. Pa što ako su neki bili nevjerni? Zar će njihova nevjernost uništiti Božju vjernost?” (Rimljanima 3,1-3)

Zapazite: samo neki nisu vjerovali, ali mnogi jesu. I ovi ljudi, ovi vjerni Židovi, zajedno s poganima, osnovali su prvu Crkvu. Točnije, Crkvu su u početku činili uglavnom vjerni Židovi!

Bog nikada nije odbacio cijelu skupinu zajedno, zato što spasenje nikada ne dolazi u skupini. Židovi ili pogani izgubljeni su ili spašeni samo kao pojedinci na temelju svojih odluka.

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Društvo uvijek njeguje svijest o podrijetlu. Uglavno podrijetlo pribavlja naklonost, utjecaj i veze. Čak i u biblijska vremena ljudi su često prepoznavani po svojem podrijetlu. Biti “Abrahamovo potomstvo” značilo je veliki ponos i ugled za Židove.

1. Kakvu je ulogu Savez imao u uspostavljanju odnosa između Boga i ljudskog roda u vrijeme kada je podrijetlo imalo veliko značenje? Što naša povezanost s Bogom ima s našom povezanošću s drugim ljudima? Koje pouke iz izraelskog zavjetnog odnosa s Gospodinom mogu osnažiti naš odnos s Njim?

2. Da bi spriječio uobičajene predrasude svojeg vremena, Isus je ukazao na neke istine kao što je istina da sunce obasjava i zle i dobre (Matej 5,45). Ne govori li činjenica da je morao podsjetiti Božji izabrani narod na ono što je toliko očito koliko su bili usredotočeni na sebe?

3. Dio izraelskog podrijetla bila je “Šekina”, vidljiva, božanska i veličanstvena Božja slava (Izlazak 40,34-38). Kakav opipljivi dokaz imate o Bogu? Je li nam doista potreban vidljivi podsjetnik na Njega? Objasnite. Što može ostaviti još snažniji dojam? Koji drugi elementi vašeg života govore o Božjoj stalnoj prisutnosti?

4. Pročitajte 2. Korinćanima 11,16-33. Pavlovi protivnici u Korintu bili su židovski kršćani koji su se pridružili Crkvi i težili za visokim položajima. Vjerovali su da su superiorniji u odnosu na kršćane koji su došli iz poganstva zato što su bili Abrahamovi potomci. Pavao, međutim, nije priznavao takvu razliku između Židova i pogana u vezi s njihovim spasenjem i položajem pred Bogom. Kako mi sebe možemo smatrati superiornijima u odnosu na druge koji imaju isto toliko prava na zavjetni odnos s Bogom kao i mi? Kako “izvanjska” očekivanja koja imamo o drugima utječu na crkvenu misiju?

5. I Stari i Novi zavjet često upućuju na Božji narod kao Njegovu nevjestu (Izaija 62,5; Hošea). Kršenje bračnog zavjeta, prema tome,

simbolizira neposlušnost Bogu. Kad se bračni zavjet slomi, slomljena su i srca. Ako primijenite ovu sliku na svoj život, kako možete ojačati vezu između Crkve i Krista? Oslobađa li nevjesta, odnosno Crkva, vjernika pojedinca odgovornosti? Objasnite.

6. Kako nam novi Savez pomaže da postanemo “bolja” nevjesta od Izraela? Pridonosi li našem duhovnom rastu to što nemamo podrijetlo kao Kristove nevjeste ili ga osujećuje? Objasnite.

Savez sa Sinaja

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Izlazak 19,4

Nakon što su živjeli među Egipćanima, čija je religija naučavala da se spasenje kupuje djelima ljudskih ruku, Izraelci su izgubili iz vida pravog Boga. Vjerovali su da se spašavaju poslušnošću Bogu i da je otkupljenje rezultat njihovih vlastitih zasluga, a ne njihovog odnosa s Bogom.

DRUGI DIO: Komentar

“Kada orao želi naučiti svoje mlade da lete ... on jednog od svojih orlića kljunom izgura iz gnijezda. Dok orlić pada, veliki orao leti ispod njega, širi svoja krila, hvata ptica koji pada i leti oko kilometar i pol uvis.

Kada orla jedva nazirete kao točku na nebu, on se okrene postrance i orlić počinje padati, možda tristotinjak metara, lepršajući krilima.

U međuvremenu orao kruži oko orlića i ispod njega; orao prihvaća orlića na svoja krila i ponovno ga nosi visoko uvis. Nakon što ponovno pusti orlića da pada, orlić se spušta sve dublje i dublje — katkad na visinu od trideset metara od zemlje.

Orao ponovno hvata orlića, nosi ga na svojim leđima i uzdiže se u visinu još jedan kilometar. Malo-pomalo orlić će naučiti letjeti. Orao zna kada je orlić umoran; spušta ga u gnijezdo, gura sljedećeg i počinje sve ispočetka.” (Paul Lee Tan, *Encyclopedia of 15.000 Illustrations* [Dallas, TX.: Bible Communications, Inc., 1998.], str. 3050,3051)

Na orlovim krilima

Svojim ostrim pandžama milosti, veliki vječni Orao izbacio je hebrejskog orlića iz oholog gnijezda egipatskog tlačenja. Kraj Crvenog mora orlića je obuzela panika kada je čuo kako pustinjско tlo grmi od bojnih kola nepravde koja su se približavala. Dok je orlićeva vjera lepršala, ugledao je dva golema, razdvojena vodena zida koja su se uzdizala s objiju strana pozdravljajući veličanstvenog i svemoćnog Orla. Između

prozirnih vodenih zidova usječena je suha staza na natprirodni način upućujući drhtavog orlića prema sigurnom prolazu.

Slika spasenja

Kao što hebrejski izraz *go'el* u Izlasku 6,6 otkriva Krista kao izraelskog Otkupitelja-Rođaka, tako postoje četiri grčka novozavjetna izraza koji opširnije govore o Kristu kao našem Otkupitelju-Rođaku: "Postoje četiri različite riječi koje označavaju 'otkupljenje' u grčkom Novom zavjetu: *agoridzo*, *exagoridzo*, *lutroo* i *apolutrosis*..."

Prva riječ za 'otkupljenje' (*agoridzo*) govori da je Isus Krist došao na Zemlju da nas pronađe u našoj pokvarenosti i osobno ispita naše ropstvo Sotoni.

Druga riječ za 'otkupljenje' (*exagoridzo*) kazuje da je Isus došao ne samo ispitati naše stanje, već da nas trajno udalji od Sotonine sile.

Treća riječ za 'otkupljenje' (*lutroo*) govori da je Isus bio toliko posvećen našem izbavljenju od Sotonine vlasti da je bio spreman platiti otkupninu svojom krvlju. ...

Četvrta riječ za 'otkupljenje' (*apolutrosis*) kaže nam da nam je Isus, osim što nas je trajno oslobodio iz Sotoninih ruku, vratio položaj 'Božjih sinova'. Sada smo potpuno obnovljeni i učinjeni subaštinicima Isusa Krista (Rimljanima 8,17)." (Rick Renner, *Dressed to Kill: A Biblical Approach to Spiritual Warfare and Armor* [Tulsa, OK: Teach All Nations, 2007.], str. 81,98,99) (Proučite 1. Korinćanima 6,20; Galaćanima 3,13; 4,4,5; Efežanima 1,7; Titu 2,14; 1. Petrova 1,18,19; Otkrivenje 5,9.)

Savez sa Sinaja

U Savezu sa Sinaja (Izlazak 19,5.6) zapažamo tri ključna elementa, ili točke, koje je Jahve otkrio starom Izraelu u vezi sa svojom određenom voljom za njih. Prvi element ovog Saveza bio je Božja izražena želja da hebrejski narod učini dragocjenom svojinom. "Za razliku od drugih vrsta vlasništva, odnosno onih koja se ne mogu seliti, kao što su nekretnine, Izrael je zahvaljujući Božjoj ljubavi i naklonosti postao Njegovo pokretno blago." (Gerhard M. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, str. 65)

Druga točka u ovom Savezu odnosila se na Gospodnju namjeru da Izrael učini kraljevstvom svećenika. Drugim riječima "svaki Izraelac, na ovaj ili onaj način, trebao je djelovati kao Božji svećenik, donositi blagoslov narodima u cijelom svijetu i služiti njihovim potrebama." (Gerhard M. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God's Everlasting Covenant*, str. 66) Treća točka u ovom Savezu odnosi se na Gospodnji plan

da Izrael postane posvećeni narod. Ukratko, Izrael je unutar Saveza milosti trebao postati sveti narod. Iako je već znao da će stari Izrael ubrzo prekršiti Savez, Gospodin je uspostavio Savez na Sinaju. Zašto? (Proučite Izlazak 32.)

Bog i Izrael

“Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode — ta moj je sav svijet! — vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet. Tim riječima oslovi Izraelce.” (Izlazak 19,5.6) “Evangelje je protumačeni Zakon, ništa više i ništa manje. ... Zakon ukazuje na Krista; Krist ukazuje na Zakon. Evanđelje nas poziva na pokajanje. Pokajanje zbog čega? Zbog grijeha. A što je grijeh? Kršenje Zakona. Zato Evanđelje poziva grešnike da se vrate poslušnosti Božjem zakonu.” (Ellen G. White, “The Law and the Gospel”, *The Signs of the Times*, 25. veljače 1897.)

Obećanja, obećanja...

“Ako se dar spasenja kupuje vjerom i djelima, onda je Stvoritelj dužan stvorenim bićima. Ovo je prilika da se laž prihvati kao istina.” (Ellen G. White, *Faith and Works*, str. 20)

Ova istina može se izraziti na još jedan način: ne radi se o vjeri i djelima; ne radi se o vjeri ili djelima. U pitanju je djelotvorna vjera. Mi otkrivamo svoju vjeru svojim djelima; djela mogu ojačati vjeru i to i čine.

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Krajem 1999. godine portal Salon.com objavio je priču pod naslovom “Dvorana srama”. U njoj se navodi deset najnečasnijih sportaša te godine. Lista je obuhvaćala sve, od onoga koji je bio uhićen za ubojstvo do onoga koji je bio uhvaćen s drogom. To su bili sportaši koji su igrali u svojim klubovima i imali navijače. Započeli su karijeru s najboljim namjerama: da dobro igraju, žive časno i dokažu vrijednost potpisa na svojem ugovoru.

Prije nego što netko sklopi ugovor s drugom stranom, važno je da zna karakter te strane. Kakav je Božji karakter zbog kojeg stupamo u Savez Njim? Što mislite gleda li On naš karakter prije nego što će ostvariti zajednicu s nama? Objasnite.

1. U većini ugovornih odnosa, obje strane imaju podjednake prednosti. Međutim, kada nebeski Bog sklapa savez s grešnim čovjekom,

odnos je u velikoj mjeri neujednačen — Bog doprinosi mnogo više savezu nego što bismo mi ikada mogli. Kako je moguće da Mu se pokoravamo i da istodobno budemo u partnerskom odnosu Njim? Objasnite.

2. Prije nego što potpišete neki ugovor, trebate pročitati sve odredbe i napomene. Ali kad Bog sklapa savez, On je potpuno jasan. Nema napomena ili čitanja između redova (vidi, na primjer, Izlazak 6,6.7). Što ćete vi unijeti u taj odnos? Da ste na Božjem mjestu, koliko bi vam bilo drago kad biste sklopili partnerstvo s nekim poput vas?

3. Ugovori su prilagođeni tako da odgovaraju objema stranama. Na koje je načine Bog prilagodio svoj savez s vama? Kako pokazujete da cijenite “olakšice” koje je učinio kada ste prekršili savez? Kako Božja uloga kao vašeg Prijatelja utječe na Njegovu ulogu kao stranu u savezu? Postoji li sukob između ovih dviju uloga? Objasnite. Bog prepoznaje našu slabost (Psalam 103,13.14). Znači li to da Bog opravdava grijeh? Znamo da Bog oprašta grijeh. U čemu je razlika?

4. Misao da se Bog spušta na ljudsku razinu najjasnije je izložena u Novom zavjetu pa ljudi često misle da je Bog bio dalek i nedodirljiv u Starom zavjetu. Zašto je ovakvo shvaćanje netočno?

5. Mnoge upute dane Izraelu nakon Izlaska mogu se činiti nevažnima i zastarjelima suvremenom čovjeku i jasno je da se bar neke od njih danas ne mogu neposredno primijeniti. Što mislite kako su propisi i obredi dani Izraelcima nakon izlaska djelovali kao pouke? Kako znamo koji se propisi mogu primijeniti i na nas?

6. Mnogi tumači Biblije smatraju obećanje Izraelaca da će biti poslušni Bogu (Izlazak 19,8) kao hvalisavo i pogrešno. Ako jest, zašto je tako? Možete li se sjetiti drugih prikladnijih odgovora? Po čemu se prava poslušnost razlikuje od lažne ili pogrešne poslušnosti?

Zakon Saveza

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Ponovljeni zakon 7,9

Savez koji je Bog učinio s Izraelom na Sinaju trebao je biti primjer Božje milosti koju će svi koji dođu u dodir s Njegovim narodom vidjeti. Savez je uređivao odnos Izraelaca s Bogom. Također je pružao granice unutar kojih su Izraelci mogli raditi, živjeti i najbolje širiti Božju poruku.

DRUGI DIO: Komentar

Gospodin se približio drugim narodima prije nego što je izabrao Izrael. Primjere nalazimo u starijim tekstovima kao što su Postanak 20,3-7 i Postanak 21,32. Zar nije neobično otkriti da je filistejski kralj Abimelek u odgovoru Gospodinu ukazao na svoj hamitski narod kao “pravedan”?

“Gospodin je uvijek bio u dodiru s onima koji nisu pripadali hebrejskom narodu. ‘Pogane’ je učinio svojim predstavnicima i oruđima, čak i svećenicima po svojoj volji. ...

Gospodin koristi Jitra Kenijca, koji je poznavao Njegovo ime prije Mojsija i pomogao mu da Ga shvati, kako bi omogućio ostvarenje svojih planova i namjera za ljudski rod. ... Ovdje je u pitanju takozvani poganski, afro-azijatski narod koji je čuvao ovu ključnu spoznaju prije nego što su na pozornicu stupili Hebreji.” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 36)

Izbor Izraela

Slično tome, hebrejski narod proizlazi iz Abrahamove loze. Stari Izrael ponikao je iz božanske promisli da bi svjedočio za Boga okolnim narodima. Prema tome, objašnjenje pruža povezanost između izbora Izraela i Gospodnjeg sveopćeg Zakona: “Davanje Zakona isto je tako čin milosti kao i dar Božjeg izbora. Davanje Zakona isto je tako čin milosti kao i oslobođenje iz egipatskog ropstva. Davanje Zakona isto je tako čin Božje ljubavi kao i stvaranje Saveza kojem Zakon pripada. Zakon tako postaje sredstvo koje uređuje sve odnose unutar Saveza i zajednice

Saveza.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 72)

Zakon unutar Saveza

“Hebrejska riječ *tôrâh* (‘zakon’) javlja se u Starom zavjetu više od 220 puta. Značenje riječi ‘zakon’ ne smijemo shvatiti u latinskom smislu *lex*, što znači ‘zakon carstva’. Ne treba je shvatiti ni onako kao što su Grci shvaćali svoju riječ za zakon (*nomos*), naime, ‘ono što je uvijek činjeno’. U hebrejskom jeziku imenica *tôrâh* potječe od riječi *hôrâh* i znači ‘istaknuti’, ‘poučavati’ ili ‘podučavati’. U skladu s tim, imenica *tôrâh* u najširem smislu znači ‘poučavanje’ ili ‘uputa’. U tom smislu riječ ‘zakon’ označava svu otkrivenu Božju volju ili bilo koji njezin dio.

Bog je dao Izraelu ove upute, *tôrâh*, u smislu ‘uredaba i zakona’ (Ponovljeni zakon 4,14) ili ‘svjedočanstava, uredaba i zakona’ (redak 45) koje su trebale uređivati život Izraelaca. *Tôrâh* se koristi u ovom smislu često. Tako zakon treba shvatiti kao sveobuhvatne ‘upute’ koje obuhvaćaju sve zakone: moralne i etičke, građanske i društvene, žrtvene i bogoslužne, higijenske i zdravstvene.

U drugim primjerima zakon (*tôrâh*) može se upotrijebiti u puno užem smislu označavajući samo Deset zapovijedi ili Dekalog.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 73)

Nepromjenjivost Zakona

Psalmist pjeva: “Savršen je Zakon Jahvin — dušu krijepi; pouzdano je Svjedočanstvo Jahvino — neuka uči; prava je naredba Jahvina — srce sladi; čista je zapovijed Jahvina — oči prosvjetljuje; neokaljan strah Jahvin — ostaje svagda; istiniti sudovi Jahvini — svi jednako pravedni, ragocjeniji od zlata, od zlata čistoga, sladi od meda, meda samotoka.” (Psalam 19,8-11)

Uvijek trebamo imati na umu činjenicu da je naša potreba za Božjim zakonom povezana s bezakonom stanjem ljudske duše, i nije povezana samo s našom potrebom da ispravimo grešna djela. Samo Krist može dati svoj mir i postojanost ljudskom rodu i On to čini upućujući nas na sebe (Izaija 26,3; Matej 12).

U isto vrijeme Zakon je dan za naše dobro. Tko nije patio ili vidio druge da pate zbog neposlušnosti Božjem zakonu? Pomislite koliko bi naš svijet bio bolji kad bi ljudi poštovali Božji zakon. Pomislite koliko bi bilo bolje kad bi ljudi poštovali makar samo posljednjih šest zapovijedi.

U međuvremenu Pavao kaže: “Ali sada vas je Bog izmirio smrću Kristova ljudskoga tijela, da vas k sebi privede svete, bez mane i besprigovorne. Samo ako ostanete u vjeri utemeljeni, stalni i nepoljuljani u nadi evanđelja koje čujete, koje se propovijeda svakom stvorenju pod nebom.” (*The Interlinear Greek-English New Testament*, sv. 4, str. 542, 543) (Vidi Kološanima 1,22.23)

Duhovna zrelost vjernika u Poslanici Kološanima nije stečena u trenutku. Rast u milosti Pavao je smatrao obnavljajućim životnim procesom. Stoga Pavao ovdje ponovno iznosi uvjete Saveza milosti kakav je Gospodin uspostavio sa starim Izraelom. (Proučite Izlazak 19,5; Levitski zakonik 26,3.4.14.16; Ponovljeni zakon 5,33, 6,5; 10,12; 11,1.13.22; 13,3.18)

“Očito je, dakle, da su način spasenja u Starom zavjetu i način spasenja u Novom zavjetu isti — u oba slučaja u pitanju je spasenje milošću po vjeri, što dovodi do poslušnosti.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 78)

S druge strane, važno je imati na umu našu potpunu nemoć da se pokajemo neovisno o Kristu: “Ne možete imati misao bez Krista. Ne možete imati želju da Mu pridete ako On ne izvrši utjecaj i ne utisne svojeg Duha u ljudski um.” (Ellen G. White, *Faith and Works*, str. 73) (Proučite Ivan 14,15; 15-17; Djela 5,32; Rimljanima 2,4; 1. Korinćanima 13; Galaćanima 5,14-26; Efežanima 2,8-10; 5; 1. Ivanova 4,7-21; 5,1-3; Otkrivenje 22,14)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: William Barclay rekao je da istinski pobožna osoba ljubi Boga i one koje je Bog stvorio na svoju sliku. Ta ljubav nije neka neodređena, nejasna bolećiva osjećajnost, već potpuna posvećenost Bogu koja izvire iz srca i pokazuje se u praktičnoj službi bližnjima.

1. Pročitajte Ponovljeni zakon 6,5. Ovaj redak dio je molitve u judaizmu “Šema Izrael” (“Čuj, Izraele”). Svako bogoslužje započinje ovom rečenicom. Svako židovsko dijete prvo nauči napamet ovu molitvu. To je stalni podsjetnik da naša ljubav prema Bogu mora biti na prvom mjestu. Pročitajte Isusove riječi u Mateju 22,34-40. Kako smo ovdje prikazani poput farizeja? Kako novi Savez naglašava potrebu za ljubavlju?

2. Bog nam daje svoj Zakon u kraljevstvu svoje neizmjerne ljubavi. Usporedite odnos između Boga i ljudskog roda s odnosom između roditelja i djeteta. Koja je svrha Zakona u odnosu temeljenom na ljubavi? Kako granice i izgovorena očekivanja poboljšavaju odnos? Što nas Božji zakoni i granice uče o Njegovom karakteru?

3. Navedite dva-tri događaja iz Isusovog života u kojima se vidi koliko je ljubio svojega bližnjeg kao sebe. Što bi bilo da Isus danas hoda ulicama vašega grada? Kako bi pokazao ljubav prema vašim susjedima i zašto? Kada prekršite Božji zakon, u pomoć pristiže Njegova milost. Znači li to da milost poništava Zakon? Objasnite. Sjetite se trenutaka kada ste cijenili granice koje je postavila Biblija, crkva ili društvo. Iznesite svoj primjer u svojem razredu.

4. Stari Savez imao je važnu ulogu u izlasku Izraelaca iz Egipta. Ovaj Savez bio je znak Božje zaštitničke ljubavi i skrbi. Kako se u vašem duhovnom životu Savez pretvara u znakove Božje ljubavi i brige? Što znači živjeti u zavjetnom odnosu s Isusom?

5. Ponovno pročitajte prethodnu misao Williama Barclaya u odjeljku Za razmišljanje. Tamo on govori o “neodređenoj, nejasnoj bolećivoj osjećajnosti”. Kako možete u svojoj mjesnoj crkvi ohrabriti jedni druge da budete iskreniji u svojoj ljubavi prema Bogu i bližnjima? Imenujte stvari, sporna pitanja i okolnosti koje utječu na vaše pokušaje da budete iskreni. Kako se možete zaštititi od ovih utjecaja?

6. Kao što je rečeno, Božji zakon koji je dan Izraelcima bio je vrlo specifičan. Zašto Bog vodi toliku brigu o životu svoje djece? Je li to za naše ili za Njegovo dobro? Razgovarajte o tome. Mogu li na Boga utjecati naše odluke? Objasnite.

7. Poput Izraelaca, vjernici Crkve kao Božji izabranici posjeduju nešto što je svijetu u velikoj mjeri potrebno, ali čega on uglavnom nije svjestan. Izrael je najvećim dijelom učinio malo da to promijeni. Jesmo li i mi danas izloženi opasnosti da izgubimo utjecaj i značenje? Objasnite.

8. Povremeno čujemo dosjetku da je Deset zapovijedi danas postalo Deset prijedloga. Ponašamo li se mi katkada kao da je to točno? Objasnite. Kako možemo razlikovati slobodu od dopuštenja u svojem životu?

9. Je li poslušnost Zakonu uvjet da imamo zajednicu s Bogom? Ako jest, je li pogrešno reći da su Božji dar vječnog života i Njegova stalna prisutnost u određenom smislu bezuvjetni? Objasnite. Imamo li kakvo uporište vjerovati u bezuvjetnost Božje ljubavi? Zašto?

Znak Saveza

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Izlazak 31,16

Subota nije samo jedan dan u tjednu: to je obećanje o snažnom i značajnom odnosu s Bogom. To je dan kada u svojem životu stavljamo sve na stranu osim Boga i odvajamo vrijeme da osnažimo svoju zajednicu s Njim.

DRUGI DIO: Komentar

Subotu možemo shvatiti samo ako znamo kako je nastala. Izraz “počinu” u Postanku 2,3 potječe od hebrejskog glagolskog oblika *šabat* (počinuti, slaviti, zastati, prestati s radom, privesti kraju, odmoriti se, završiti, svetkovati subotu). Zanimljivo je da je ovaj glagol povezan sa svetkovanjem tjedne subote. Pročitajte Levitski zakonik 25,2. Vidi: Francis Brown, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*, str. 991,992.

Podrijetlo

Zapovijedi koje su se ticale grijeha nisu bile potrebne Adamu i Evi u Postanku 2 zato što u početku nije bilo grijeha. S druge strane: “Božji zakon postojao je prije stvaranja čovjeka; u suprotnom Adam ne bi mogao sagriješiti.” (Ellen G. White, in *Signs of the Times*, 14. ožujka 1878.)

U međuvremenu, primjer Adamovog Oca koji svetkuje subotu bio je više od zapovijedi. Iz perspektive Edena, stvoreni sin slijedi primjer Oca Stvoritelja. Stoga, stoljećima prije nego što je nastao hebrejski narod, subota uspostavljena pri stvaranju postala je neprikosnoveni spomenik u vremenu potvrđujući da je Krist Stvoritelj svemira i Vrhovni vladar (Matej 12,8; Marko 2,28; Ivan 8,58).

Prema tome, subota ima kozmološko, a ne samo teološko značenje. Ona objašnjava kako se Gospodin osjećao tijekom stvaranja. On je utisnuo božanski pečat na ovaj dan kao trajno svjedočanstvo uzvišene uloge Onoga koji oblikuje svemir. Dakle, kada je Gospodin počinuo sedmoga dana, On ga je sačuvao za svemir.

“Subota je stanka koja osvježava. Šest dana se radi, a jedan dan odmara. ... Gospodin, skladatelj kozmičke simfonije, sklada svoju skladbu u ritmu 6/7. Jedan dva, tri, četiri, pet, šest, odmor!” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 58) “Subota iz četvrte zapovijedi bila je ustanovljena u Edenu.” (Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, sv. 3, str. 295)

Subota prije Sinaja

“Misionari su otkrili hebrejsko znanje među afričkim narodima. ... W. W. Oliphant, afrički crkveni vođa na početku dvadesetog stoljeća, kaže da se ‘subota u Etiopiji svetkuje od Nimrodovih dana, oko 2140. g. pr. Kr. (pročitajte Postanak 10,8.9), odnosno 700 godina prije Mojsijevog rođenja. ... Afrikanci ili Etiopljani svetkovali su subotu od vremena vladavine Nimroda, Kuševog sina.” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 26)

Znak Saveza

“Subota je znak ‘između mene i vas od naraštaja do naraštaja’ (Izlazak 31,13; usporedite Ezekiel 20,12) ... Osoba koja svetkuje subotu u pravom duhu time pokazuje da se nalazi u spasonosnoj zajednici s Bogom.

Subota kao znak utiskuje u vjernika prije svega spoznaju da je Jahve njegov Bog Saveza. Također ukazuje da Jahve ‘posvećuje’ svoj narod (Levitski zakonik 20,8; 21,8; 22,32; Ezekiel 37,28). ...

Subota je znak u još jednom smislu. Služi kao obilježje razdvajanja, ukazujući narodima drugih vjera ili narodima koji ne svetkuju subotu da između Boga i Njegovog naroda koji drži subotu postoji jedinstveni odnos.” (Gerhard F. Hasel i Michael G. Hasel, *The Promise: God’s Everlasting Covenant*, str. 86-88) (Pročitajte Izlazak 32; Ponovljeni zakon 5,15)

Znak posvećenja

Subota nastala prigodom stvaranja Božje je svetište sačuvano u vremenu. Drugim riječima: “Uloživši sve najbolje u djela stvaranja, Gospodin izjavljuje da je sve veoma dobro. Zatim, besprijeekorni umjetnik kakav je Bog, uzima vremensku tkaninu i od nje čini nešto posebno — subotu, katedralu u vremenu, isklesanu od sati i minuta i ispredenu od materijala vječnosti. Dar iz Njegovog vlastitog srca.

Treba zapaziti da Bog ne stvara prvo subotu, a zatim u nju dovodi ljudski rod. On stvara Adama i Evu i donosi im subotu.” (Charles E.

Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 51) (Vidi Ezekiel 20,12.20)

Sjeti se subote

“Ne možemo izbjeći činjenicu da su se starješine oko ognjišta prisjećali dana stvaranja i najvjerojatnije dana na koji su svi ostali upućivali, na subotu. U kolektivnoj svijesti starih naroda bila je utvrđena ‘Velika priča’. Znanje o suboti moglo je biti zaboravljeno samo u pobuni protiv Boga koji je sve stvorio.

To je razlog zašto zapovijed o suboti započinje riječima ‘sjeti se’. Subota uvijek podsjeća na stvaranje (Izlazak 20,8-11).

Ako nam Bog danas nalaže da se sjećamo subote, to znači da je postojalo vrijeme kada je prvi put naložio da se svetkuje. To je poruka iz Izraelovog iskustva s manom koju je Bog davao šest dana, a uskraćivao sedmog. U ovom slučaju On ne ponavlja zapovijed jer su čak i prije Sinaja znali za nju. ... Činjenica je da riječ ‘sjeti se’ iz zapovijedi ukazuje da je dana prije i da se ne mora stalno ponavljati.” (Charles E. Bradford, *Sabbath Roots: The African Connection*, str. 79,80)

Riječ “sjeti se” upotrijebljena je zato što trebamo “reći ‘da’ Gospodinu subote pokoravajući Mu se. To znači da priznajemo Božja djela i da se ne oslanjamo na svoja postignuća. To znači da se prestajemo brinuti o svojim željama i počinjemo razmišljati o potrebama drugih. ... To znači da zaboravljamo na sebe i svoje sebične probitke da bismo, poput Marije, ukazali čast Kristu kao posebnom gostu.” (Samuele Bacchiocchi, *Divine Rest for Human Restlessness: A Theological Study of the Good News of the Sabbath for Today* [Berrien Springs, MI: published by author, 1988.], str. 99)

TREĆI DIO: Primjena

Božji zakon kaže da subotu trebamo držati svetom i da tog dana ne trebamo obavljati nikakav posao. Hebreji su ovu zapovijed shvaćali prilično ozbiljno. Farizeji i drugi učitelji Zakona naglašavali su da se nošenje tereta smatra poslom. Da bi izbjegli nesporazume, vrlo su točno odredili što je teret. Teret je bila hrana koja je težila kao suha smokva, vina koliko je stalo u čašu, gutljaj mlijeka, meda koliko se stavlja na ranu itd. itd. itd.

1. Možemo zamisliti da su uz takva stroga ograničenja ljudi provodili mnoge sate raspravljajući o tome što je susjed trebao ili što nije smio činiti subotom. Na koje se načine mi držimo sličnih legalističkih

običaja? Koje su opasnosti legalizma? Znači li to da trebamo odbaciti crkvena pravila koja nisu potpuno biblijska? Objasnite.

2. Kaže se da je pogrešna vjera koja se sastoji jedino ili uglavnom od poštovanja izvanjskih stvari. Koliko lako možemo pomiješati duhovnost — nečiji odnos s Kristom — s vjerskom praksom? Koje se opasnosti kriju u tome? Kako se Crkva adventista sedmoga dana može naći u opasnosti da upadne u takvu zamku?

3. U stara vremena Židovi su zbog svetkovanja subote došli na glas da su lijeni. Na osnovi vašeg svetkovanja subote, što mislite ocjenjuju li vas ljudi kao one koji se pokoravaju Zakonu ili koji ljube Boga? Koja je razlika između ovih dviju karakteristika? Usredotočuje li se vaše svetkovanje subote na ono što smijete ili na ono što ne smijete činiti? Ili produbljujete zajednicu sa Spasiteljem? Razgovarajte o tome.

4. Novi Savez temelji se na bliskoj zajednici između Boga i vas. Subota je vrijeme koje provodite s Bogom. Očito je, onda, da je svetkovanje subote važno za vaš odnos. Kako možemo vratiti svetost i radost subote u osobni život i u život zajednice?

5. Većina pobožnih ljudi priznat će da je poželjno posvetiti jedan dan u tjednu Bogu. Neki će reći da svaki dan posvećuju Bogu. Što je, međutim, dokaz da Bog ne očekuje da poštujemo bilo koji dan, već dan koji je On posvetio i posebno izdvojio za tu svrhu?

6. U našem svijetu ljudi posvećuju mnogo vremena i novca zabavi i čine različite stvari koje im pomažu da se opuste. Kako se odmor u kojem bismo trebali uživati u subotu razlikuje od sebične zabave i razonode?

7. Bog se ne mora odmarati zato što bi bio umoran u našem smislu riječi. Ipak, u knjizi Postanka stoji da se Bog odmorio sedmog dana. Zašto je Bogu bilo potrebno prekinuti posao i “odmoriti se”?

8. U Bibliji je rečeno (na primjer Izlazak 31,13) da subota treba biti znak Izraelovog — i, možemo zaključiti, našeg — posvećenja Bogu. Možemo li svetkovati subotu na način koji će prenijeti poruku suprotnu prvobitnoj namjeri? Kako je to moguće? Kako možemo svetkovati subotu u skladu s Božjim idealom?

9. Kako subota odvaja Boga od svih ostalih bogova ili stvari koje ljudi možda obožavaju ili im se klanjaju?

10. Koristeći subotu kao mjerilo, provjerite temeljite li svoju vjeru na običajima ili na zajednici s Kristom. Kako su Isusove aktivnosti subotom odražavale Njegov odnos s Ocem? Što biste trebali promijeniti u svojem običaju svetkovanja subote?

Novi Savez

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Jeremija 31,31

Prvobitna svrha saveza nije se vremenom promijenila. Međutim, kad god je savez bio ponuđen, ljudski rod sa svojom palom, grešnom naravi prekršio ga je. Ali Bog nije odustao od nas. On nam i dalje nudi spasenje ako ga odlučimo prihvatiti.

DRUGI DIO: Komentar

Uistinu, ništa nije bilo pogrešno u starom Savezu; on je propao zato što se stari Izrael nije pokoravao njegovim uvjetima. Nažalost, kruti oblik bogoslužja, ritualizam, zatvorio je srce Izraelaca. Problem je uvijek dolazio s ljudske strane, a ne Božje. Tako je uvijek bilo i tako je i sada.

Evo, idu dani

Upravo je zbog te pojave Jeremija, prorok plača, bio vođen Duhom i postavio temelj odredbama i djelovanju novog Saveza. Božanski zakon bit će upisan u hram srca. Svećenik novog Saveza bit će svečano ustoličen gore na Nebu i služit će umjesto levitskog svećenstva. Službe u zemaljskom Svetišću nestat će u mesijanskoj i otkupiteljskoj aktivnosti boljeg Saveza.

Rad srca

U okrilju novog Saveza, Krist, Vječna stijena, očajnički je želio ukloniti izraelsko kameno srce vjere u kojoj se služi samo usnama: "I ja ću im dati novo srce i nov ću duh udahnuti u njih: iščupat ću iz njih njihovo kameno srce i stavit ću u njih srce od mesa, da hode po mojim naredbama i da čuvaju i vrše sve moje zakone. I bit će oni moj narod, a ja Bog njihov!" (Ezekiel 11,19.20)

Mesija je istaknuo oštru suprotnost između vjere usta i vjere srca. Može li to možda biti razlog što je Krist ukorio prkosno crkveno vodstvo ogrezlo u krutom formalizmu? "Licemjeri, dobro prorokova o vama Izaija: Narod me ovaj usnama časti, a srce mu je daleko od mene. Uzalud

me štiju naučavajući nauke — uredbu ljudske. Tada dozove mnoštvo i reče: “Slušajte i razumijte!” (Matej 15,7-10)

Stari i novi Savez

Sinajski Savez nije bio temeljen na djelima. U Izlasku 5,22.23 Mojsijevo pitanje bilo je postavljeno u obliku jedinstvenog zahtjeva nastojeći spoznati Gospodnju silu, osobine i karakter. Bog je u odgovoru otkrio značenje svojeg imena (Izlazak 6,1-8). Gospodnje ime ukazuje na odnos. Poznavati značenje Gospodnjeg imena znači znati što On može učiniti za Izrael. Izraelci su čuli ime Jahve, ali nisu pokazali vjeru i povjerenje u ono što On može učiniti za njih kao njihov Bog.

Savez se u Postanku temeljio na dva moguća motiva. Izrael je mogao pokušati činiti ono što je Bog rekao svojom vlastitom snagom. U drugom slučaju mogao je vjerom biti poslušan odredbama Saveza zahvaljujući milosti darovanoj od strane natprirodnog Ja Jesam.

Dispencionalizam ograničava vrijeme Saveza milosti. On dijeli biblijsku povijest na sedam razdoblja i uči da Bog različito djeluje u svakom od ovih razdoblja. Dispencijacija je vremensko razdoblje tijekom kojega je ljudski rod na ispitu u vezi s nekim otkrivenjem Božje volje. Svaka dispencijacija završava božanskim sudom. Prema tome, među dispencijacijama postoji dispencijacija Zakona i dispencijacija milosti. Oni koji se čvrsto drže ovog gledišta uzalud pokušavaju razjediniti biblijski sklad između Zakona i Evandjelja.

Bolji Savez

“Novi Savez bolji je od starog Saveza za Božji narod. ...

U suprotnosti s izraelskim starim Savezom ... Krist ostvaruje tri osnovna Božja obećanja: 1) On upisuje Božji moralni Zakon u srce svojeg naroda; 2) On poosobljuje znanje o Bogu kako bi svaki Izraelac, bez iznimke, imao osobni, blizak odnos s Bogom (Hebrejima 8,11); 3) On oprašta grijeha Božjeg naroda i ‘grijeha se njihovih neću više spominjati’ (Hebrejima 8,12). ...

Prema Hebrejima 8—12, Isusova Crkva pravo je ispunjenje novog Saveza koji je preokrenuo Jeremija. On ne ukida izraelski novi Savez, već je to vrsta i jamstvo konačnog dovršenja novog Saveza, kada će se pravi Izraelci svih uzrasta pridružiti Janjetovoj svadbenoj gozbi u novom Jeruzalemu (Matej 8,11.12; 25,34; Otkrivenje 19,9; 21,1-5).” (Hans K. LaRondelle, *Israel in Prophecy: Principles of Prophetic Interpretation* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1983.], str. 114—121)

Novozavjetni Svećenik

Kao što je Aron posvetio sebe službi svećenika, tako je Krist predao sebe Ocu. Kao što je Mojsije pomazao Arona, tako je Bog pomazao Krista (Levitski zakonik 8,30; Psalam 45,8).

“Iako je još imao ljudsku narav, uzašao je na Nebo kao pobjednik. Unio je krv svojeg pomirenja u Svetinju nad svetinjama, poškopio njeome prijestolje milosti i svoje haljine i blagoslovio narod.” (Ellen G. White, u *The Youth's Instructor*, 25. srpnja 1901.)

Kada je Isus bio svećano ustoličen, Otac Mu je dao naslov Velikog svećenika, jer je Pavao zabilježio da Ga je “Bog proglasio velikim svećenikom” (Hebrejima 5,10; u Hebrejima 5,4 javlja se riječ koja ukazuje na poziv na službu), kao što predstavnik visokoobrazovne ustanove diplomca proglašava “doktorom”.

“Njegovo uho na kojem ima tragova krvi sluša glas Oca i odgovara na vapaj svojih napuštenih ovaca oživljenih Duhom. Njegove ruke, krvave od klinova, rade za Očevu kraljevstvo vođeno Duhom. Njegova probodena stopala ostavljaju krvavi trag kako bismo mi mogli pratiti put do slave, osvjetljen Duhom.” (Leslie Hardinge, *With Jesus in His Sanctuary: A Walk Through the Tabernacle Along His Way* [Harrisburg, PA: American Cassette Ministries, Book Division, 1991.], str. 343)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Koliko god je stari Izrael, pogotovo u Kristovo vrijeme, zapao u legalizam, vjera koju je Bog dao nikada nije bila legalistička. Božja milost od Edena se nudila onima koji su prihvatili nju i njezine uvjete. Odlučivši prihvatiti Božju milost i predavši joj se, ljudi su stupali u zavjetni odnos s Bogom.

1. Zbog svojih ljudskih sklonosti Izraelci su neprestano kršili Savez s Bogom; kako je križ učinio da stari Savez postane “bolji” Savez? Koje su bile prednosti novog Saveza u odnosu na stari? Objasnite kako se može javiti opasnost da milost uzmemo zdravo za gotovo u novom Savezu.

2. Uzimajući u obzir sklonost ljudi da stalno krše svoj dio dogovora, zašto povijest pokazuje da se Bog stalno iznova približava ljudskom rodu u pokušaju da s nama stupi u zavjetni odnos? Što nam takva ustrajnost govori o Božjoj ljubavi prema nama?

3. Imajući znanje o Kristu i Njegovoj žrtvi, zašto mi danas trebamo biti vjerniji Bogu nego ljudi u prošlosti? Budući da imamo nevjerovatno otkrivenje Božjeg karaktera kakav je otkriven u Isusu, koje oni nisu

imali (bar ne tako jasno kao mi), trebamo biti vjerniji od njih. Razgovarajte o ovome u razredu.

4. Netko može postaviti pitanje: “Kako znate da pristup Bogu ne ovisi o postignućima ili poslušnosti, već jednostavno o prihvaćanju Božjeg dara milosti, ljubavi i naklonosti?” Koje primjere možete navesti iz svojeg života? Koliko su važna naša životna iskustva u aktualizaciji novog Saveza?

5. Zašto je ljudima bilo toliko teško prihvatiti novi Savez kada ga je Isus prvobitno predstavio? Je li ga današnjim ljudima lakše ili teže prihvatiti? Objasnite.

Svetište novog Saveza

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Hebrejima 9,15

Zemaljsko Svetište simbolizira djelo spasenja koje i danas traje. Krist služi kao naš Veliki svećenik koji posreduje pred Bogom u Svetinjji nad svetinjama. Njegova čistoća stoji dostojno pred Bogom umjesto naše nedostojne grešne naravi.

DRUGI DIO: Komentar

Preko sustava Svetišta, novi odnos između Izraela i Boga pokazao je kako će Golgota postati grimizni jastuk milosti koji će neutralizirati potajni upad ljudskog grijeha. Ovaj novi odnos usredotočivao se na obrede u kojima se prolijevala krv, koji su postali kao ulazna vrata za otkupljenje i na osnovi kojih naše "ja" gubi vlast i biva razapeto. To je plan spasenja.

Odnosi

Kada je Krist umro na križu, grijeh je bio pobijeden. Da bismo mi, dakle, živjeli u toj pobjedi, moramo na određeni način umrijeti: biti mrtvi sebi i živi Bogu. Kada nas Bog poziva Kristu, mi smo pozvani da dodemo i umremo.

Naravno, umiranje se smatra nečim lošim, ali u ovom slučaju radi se o smrti svega što je loše u našoj duši i karakteru, svemu što će nas udaljavati od bliskog zavjetnog odnosa s Isusom.

Stoga bismo mogli reći da je svaka žrtva prinesena u službi u Svetištu upućivala na smrt. Da, naravno, bila je to smrt koju je Krist podnio za nas: ali sudjelujući u tom obredu, grešnik koji se kaje prihvaćao je žrtvu koja se prinostila umjesto njega i pod tim se podrazumijevalo njegovo prihvaćanje obećanja Saveza koja je Bog ponudio svojem narodu. A to obećanje Saveza uključivalo je i smrt svojega "ja" koju su pokajanje i žalost zbog grijeha podrazumijevali. Sve je to otkriveno, ili makar prikazano, preko službi u Svetištu, čije je punije značenje zapaženo u biblijskoj knjizi Novi zavjet i u novom Savezu.

Grieh, žrtva i prihvaćanje

“Grešnik bi vezao prednje noge životinje i stavljajući klizni čvor oko stražnjih nogu, spajao sve četiri zajedno. Tako vezana, životinja bi pala na stranu licem okrenuta prema Svetinji nad svetinjama.

Vjernik bi zatim stavio obje ruke na njezinu glavu čime je prikazao prenošenje svojih grijeha na svojeg predstavnika. Glagol oslikava da se cijelom težinom oslanjao na životinju. ...

Polazući rukama svoju krivnju na glavu žrtve i licem okrenutim prema Svetinji nad svetinjama, pokajnik bi tiho priznavao svoje grijehe Bogu i molio za promjenu starom hebrejskom molitvom koja je završavala sljedećim riječima: ‘Vraćam se u pokajanje i neka ovo bude za moje otkupljenje (doslovno pokrivanje).’ ...

Grešnik bi tada uzeo nož i prerezao grlo žrtve (Levitski zakonik 1,5.11). Ovim činom on je priznavao da je njegov grijeh uzrok smrti njegove zamjene. ... Njegovo pristupanje obredu pokazivalo je da prihvaća zahtjev Božjeg nepromjenjivog Zakona, da priznaje da je smrt posljedica njegovog prijestupa i potvrđivao je da je njegov jedini izlaz moguć zamjenskom smrću Onoga koji će zauzeti njegovo mjesto.” (Leslie Hardinge, *With Jesus in His Sanctuary: A Walk Through the Tabernacle Along His Way*, str. 371,372)

Zamjena

“Krist je naša pravedna Zamjena.

Plan o dolasku drugog Adama, zamjene, nije bio donesen u trenutku prvog prijestupa. Bila je to odredba ‘određena još prije postanka svijeta’ (1. Petrova 1,20).

Zamjena je trebala nastaviti tamo gdje je Adam doživio neuspjeh. Trebala je dokazati da Adam nije morao sagriješiti, da je Adam mogao nadvladati kušnju, da je zapovijedi moguće vršiti i da su korisne za ljudski rod. ...

Adam je pao u savršenom Edenu — Isus je pobijedio u pokvarenom Nazaretu. Noseći terete Očeve časti i otkupljenja naroda, Krist se borio s grijehom u našoj neodgovarajućoj ratnoj opremi, ovom slabom ljudskom tijelu.

I pobijedio je! Janje je izvojevalo pobjedu!” (Calvin Rock, *Seeing Christ: Windows on His Saving Grace* [Hagerstown, MD: Review and Herald® Publishing Association, 1994.], str. 65—67)

Veliki svećenik novog Saveza

“Kada govorimo o Kristu kao Velikom svećeniku, nije neprikladno dodati da je On naš jedini Svećenik. On ima jedinstveni odnos s Bogom: samo On i nitko drugi ne može nas predstavljati. Svećenici u starozavjetno vrijeme služili su kao slika pravog Svećenika koji će doći. Apostoli i propovjednici u novozavjetno vrijeme nikada se ne zovu svećenicima; oni ne vrše dužnosti svećenika. Postoji samo jedan Posrednik između Boga i ljudi. ... Prva glavna uloga svećenika bila je da prinosi žrtve, ‘da očisti grijehе narodne’ (Hebrejima 2,17). ... Savršena Žrtva koju je [Bog] prinio bio je On sam.

Prinošenje sebe na žrtvu bilo je dragovoljni čin. Položio je svoj život svojom slobodnom voljom (Ivan 10,18). Postao je ‘Jaganjac Božji koje uzima grijeh svijeta’ (Ivan 1,29), ‘Janje nevino i bezazleno’ (1. Petrova 1,19). Sebe je učinio žrtvom ‘naknadnicom’ (Izajja 53,10). ...

Krist je tako preuzeo dvostruku ulogu, onoga koji vrši prinos i prinosa, svećenika i žrtve. Ovo prinošenje sebe kao žrtve na žrtveniku bilo je jedinstveno djelo učinjeno ‘jedanput zauvijek’ (Hebrejima 10,10.12; 9,26).” (Walter F. Specht, “Christ’s Session, Enthronement, and Mediatorial and Intercessory Ministry,” *The Sanctuary and the Atonement: Biblical, Historical, and Theological Studies*, urr. Arnold V. Wallenkampf i W. Richard Leshner, [Washington, D.C.: Review and Herald® Publishing Association, 1981.], str. 344,345)

Nebeska služba

“U Poslanici Hebrejima pisac pokušava odvratiti židovske kršćane od službe u zemaljskom Svetišću/Hramu i usmjeriti njihov pogled prema nebeskom Svetišću u kojem njihov uskrsli i uzašli Gospodin i Spasitelj vrši savršeniju službu.” (Arnold V. Wallenkampf, “A Brief Review of Some of the Internal and External Challengers to the Seventh-day Adventist Teachings on the Sanctuary and the Atonement”, *The Sanctuary and the Atonement*, str. 582)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Zadivljujuće je kako slikovito i nedvosmisleno Novi zavjet, osobito Poslanica Hebrejima (čak i Otkrivenje), uče o nebeskom Svetišću i njegovom središnjem mjestu u planu spasenja. To je u određenom smislu plan spasenja, Evandjelje i Savez. Nitko ne može dobro razumjeti Savez ako ne zna ništa o službi u Svetišću i njezinom značenju.

1. Uz pomoć Poslanice Hebrejima 8, pozovite razred da otkrije sljedeće pojedinosti u vezi s Posrednikom:

- A. Položaj Posrednika (Hebrejima 8,1.2)
- B. Služba Posrednika (Hebrejima 8,3-6)
- C. Obećanje Posrednika (Hebrejima 8,6-9)
- D. Djela Posrednika (Hebrejima 8,10-12)

Neka u svakoj točki prepoznaju razliku između starog i novog Saveza.

2. Kako se novi Savez ostvaruje u vašem životu? Koliko bi vaš život bio drugačiji da ne postoji novi Savez?

3. Obećanje je onoliko dobro koliko se ispuni u nečijem životu. Kada Bog dâ obećanje, ono je čak čvršće od povijesnih činjenica. Zašto je onda lakše preispitivati Božju volju nego da slijepo idemo kamo nas On vodi? Koje pouke možemo naučiti od biblijskih osoba koje su odlučile preispitivati umjesto da poslušaju?

4. U Hebrejima 8,10 stoji da Krist Posrednik upisuje Božji zakon u naše srce. Na koji je način ovaj čin dio našeg duhovnog iskustva? Objasnite kako nas posjedovanje Božjeg zakona u srcu osposobljava da Ga poznajemo još prisnije?

5. Zahvaljujući Kristu, novi Savez nadmašuje stari. Zahvaljujući Kristu, Božji zakon je protkan milošću i ljubavlju. Zašto onda dopuštamo da legalizam stane na put našem duhovnom rastu? Što na osnovi novog Saveza možete učiniti da biste razvili ili ojačali svoj odnos s Bogom, ali bez stega legalizma?

6. Iako nas Novi zavjet poučava da žrtve životinja iz starozavjetnog razdoblja nisu mogle izbrisati grijeh, jasno je da su osposobljavale pojedinca u održavanju zajednice s Božjim narodom. Zašto bi bile uspješne ako nisu posjedovale neku unutarnju silu? Čemu nas to uči o sili i važnosti obreda?

7. Pomirenje je središnja misao novog Saveza. Zašto nevino Biće mora umrijeti da bi krivac bio spašen od posljedica? Kako smrt ovog nevinog Bića može izvršiti pomirenje? Je li to strogo zakonsko poravnanje? Objasnite.

8. Isus nas sada predstavlja pred Bogom zato što se mi sami ne možemo suočiti s Njim, a kamoli se braniti pred Njim. Znači li to da ćemo se u nekom trenutku u budućnosti možda moći pojaviti pred Bogom bez Posrednika? Zašto da ili zašto ne? Koja su različita gledišta o ovom pitanju? Što bi značilo stati pred Boga bez Posrednika?

Vjera Saveza

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Galaćanima 3,11

Što god mi činili, naša ljudska narav je grešna i nedostojna u usporedbi s čistoćom Božje pravednosti. Prihvaćajući Kristovu zamjениčku smrt preko Saveza, možemo stajati dostojni pred Bogom. I koliko god nas Bog čisti, mijenja i oblikuje da odsajujemo Njegovo obličje, Isus uvijek mora biti naša savršena Zamjena. To je srž Evanđelja i naše velike nade, naše nade Saveza.

DRUGI DIO: Komentar

Da bi novi Savez mogao biti djelotvoran, morala je biti prolivena krv. Dakle, kao što je bilo pretkazano u spisima mesijanskih proročanstava, ta životodavna krv, koja je potekla s Golgote, potvrdila je novi Savez.

Razmišljanja o Golgoti

Nama je potrebna božanska milost da nas očisti, da nas izbavi od naše uobraženosti i oslobodi od unutarnje grešnosti koja, iako je priopćena za nas, ne mora nama vladati. A tko ne čezne za tim da bude oslobođen od sitnih izljeva ljubomore, zavisti, gorčine i gnjeva i od nepoštenja koje izaziva krivnju, svojstvenih svima nama? Sve ovo, i još mnogo više, Bog će učiniti za svoj narod Saveza ako se bude pokoravao Savezu i počivao u Njemu i Njegovim obećanjima.

“Njihov položaj je ozbiljan. Oni sebe ne mogu očistiti od grijeha (Izreke 20,9) i nikakva djela Zakona nikada ih neće osposobiti da opravdani stanu pred Boga (Rimljanima 3,20; Galaćanima 2,16). Zato je pomirenje morao izvršiti netko drugi. Krist je potpuno nesebičan, čak i kad je smrt u pitanju. On je sredstvo našeg povratka Bogu. Preko Njega imamo pristup Ocu (Efežanima 2,18), prednost da budemo posvojeni vjerom (Efežanima 3,12), vjerom u Onoga kojega ‘je Bog izložio da svojom krvi bude Pomirilište po vjeri’ (Rimljanima 3,25).” (Raoul Dederen, “Christ: His Person and Work”, in *Handbook of Seventh-day Adventist*

Theology, [Hagerstown, MD: Review and Herald® Publishing Association, 2000.], sv. 12, str. 174,175)

Abrahamova vjera: prvi dio

Zadivljujuće je koliko se u Starom zavjetu, koji se često smatra krajnjim primjerom legalizma, naglašava zavjetno obećanje spasenja vjerom. Ako se vratimo u Postanak 15,6, u ovom čuvenom retku čitamo: “Abram povjerova Jahvi, i on mu to uračuna u pravednost.” Ovdje se, naravno, govori o Abram (još ne o Abrahamu). Abram je vjerovao Jahvi; on ne samo da je vjerovao da On postoji, već je vjerovao u Njegova obećanja, čak i u ona koja su izgledala neostvariva, kao što je obećanje da će jednoga dana biti otac velikog naroda.

Što je s drugim Božjim obećanjima koja se čine neostvarivima — kao što je obećanje da se mi, iako grešnici, možemo opravdati, čak i biti učinjeni pravednima u Njegovim očima? Razgovarajte o vjerovanju u nemoguće!

Abrahamova vjera: drugi dio

“Vjera jede svoju manju i ne ostavlja ni komadić crvima da se razmnožavaju. ...

Abrahamova vjera mogla je povesti deve na povodcima i stada ovaca iz Harana u Kanaan. Njegova vjera mogla je zabosti šatorske klinove u tuđoj zemlji ili raširiti šatorsko platno. ...

To je praktična, aktivna, živa, tjedna, svakidašnja vjera. Govorit ću posve otvoreno i jasno, i reći da je nama potrebna vjera koju možemo nazvati kruhom i mlijekom ... vjera koja smatra da će nam Bog koji hrani gavrane poslati kruh naš svagdašnji; vjera koja ne živi u mašti.” (Charles Spurgeon, “Hearken and Look”, *Spurgeon’s Expository Encyclopedia*, sv. 1, 2, [Grand Rapids, MI: Baker Books, 1996.], str. 43,47,48) (Vidi Izaija 51,2)

Oslanjanje na obećanja

“Kako Bog može toliko mnogo riskirati radi ljudskog roda? Kako može proglasiti savršenima ljude koji to, iako napreduju, nisu u potpunosti postigli? Kako može reći da smo Mu ugodili iako nismo? Kako može riskirati svoj ugled šireći s takvom hrabrošću svoju milost?

Odgovor je trojak.

Prvo, Bog tako čini jer naše iskrene molitve i napore za postizanjem duhovne zrelosti prihvaća kao savršene. ...

Drugo, Krist može tako postupiti jer vjera koju vidi u nama nije zapravo naša; Njegova je. On vidi svoju vjeru u nama i prihvaća je. Ona je naša po tome što smo nositelji Njegove ljubavi, predmeti Njegove milosti. Međutim, ona je Njegova jer je spasonosna vjera božanskog, a ne ljudskog podrijetla. ...

Treće, Bog djeluje s takvim povjerenjem zato što se Otac ne usredotočuje na nas, već na pravednost Kristove haljine kojom nas pokriva.” (Calvin Rock, *Seeing Christ: Windows in His Saving Grace*, str. 158,159)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Jeste li spašeni? Da bismo odgovorili na ovo pitanje, važno je da shvatimo što je spasenje. Spasenje je imenica koja ukazuje na djelovanje. Korijen ove riječi potječe od glagola “spasiti”. Kako se spašavamo?

Različite vjerske zajednice tumače spasenje na različite načine. Baptisti smještaju spasenje u prošlost. Ono se odnosi na događaj koji se odigrao na križu. Svi grijesi su oprosteni u tom trenutku. Ljudi koji vjeruju u predestinaciju povezuju spasenje sa “Svetim vijećem”, na kojem pojedinci bivaju određeni za spasenje ili propast. Rimokatolici smještaju spasenje u budućnost; onaj tko vjeruje u Isusa biva očišćen u čistilištu nakon što umre. To su punktilijarna gledišta o spasenju, što znači da se spasenje događa u jednom trenutku.

Adventistički kršćani, međutim, imaju linearni pogled na spasenje. Spasenje ima prošlost, sadašnjost i budućnost. To je proces — niz božanskih djela i čovjekovih odgovora.

Bog je od početka znao da će Ga Adam i Eva odbaciti. Stvorio ih je sa slobodnom voljom — sposobnošću da biraju između ispravnog i pogrešnog. On je preuzeo odgovornost za ispravljanje grijeha koje su učinili. Isus je istupio i rekao: Ja ću umrijeti drugom smrću umjesto njih.

Bog je učinio Savez sa svojim narodom i nikada nije promijenio uvjete tog Saveza. Savezom je bio uređen svekoliki odnos između Boga i naroda. Bog je prikazao plan spasenja preko službi u Svetištu i konačno preko Isusove žrtve.

Najznačajniji doprinos koji možemo dati današnjem svijetu jest objaviti drugima Isusa, što je učinio, što čini i što će učiniti. On se ni trenutak ne odmara. Upravo sada je najvažnija točka u našem spasenju.

Što spasenje znači za vas? Kako ćete odgovoriti kada vas netko upita jeste li spašeni?

1. Zamolite učenike u razredu da odgovore na pitanje: “Jeste li spašeni?” Razgovarajte o različitim odgovorima i što oni otkrivaju o

tome kako mi, kao vjernici crkve, razumijemo plan spasenja i kako on djeluje. Zašto se čini da se adventisti bore s tim pitanjem?

2. Ellen G. White je rekla da Bog voli svakog od nas kao da je svaki pojedinac jedini na svijetu. Čemu nas to uči o Božjoj ljubavi? Razmišljajte o značenju ove tvrdnje i zašto nam pruža toliku nadu.

3. Ljudi u Kristovo vrijeme smatrali su da čovjek mora "zaraditi" Božju naklonost. Kršćani smatraju da trebamo držati Boga za riječ. Uzevši u obzir razliku između ove dvije misli, što mislite zašto je Pavao spomenuo Abrahama kao najveći primjer vjere (Rimljanima 4,1-8).

4. Kada ljudi prije smrti razmišljaju o svojem životu, uvide koliko su njihova djela bila beskorisna i uzaludna u nastojanju da zarade spasenje. Zašto mislimo da se moramo oslanjati više na sebe nego na nekog drugog? Što možemo učiniti da kažemo: "Isus je taj koji upravlja"? Kako vaš duhovni život pokazuje tko ili što vama upravlja?

5. "Bog nas ne ostavlja zbog naših grijeha. Ako griješimo i žalostimo Njegovo srce, kada se pokajemo i kada dođemo k Njemu skrušena srca, On nas neće odbaciti. Ipak, ima i prepreka koje moramo ukloniti. Njegovali smo pogrešne osjećaje; bilo je oholosti, samodovoljnosti, nestrpljivosti i prigovaranja. Sve nas to odvaja od Boga. Grijesi se moraju priznati; mora se izvršiti dublje djelo milosti u srcu. Oni koji se osjećaju slabima i obeshabrenima mogu postati snažna Božja djeca i obaviti plemenit posao za Učitelja." (Ellen G. White, *Faith and Works*, str. 35) Kako možemo živjeti u skladu s ovim riječima?

6. Svi smo doživjeli odbacivanje i bol zbog neispunjenog obećanja. Biblija, međutim, ima mnogo obećanja na koja možemo u potpunosti računati; ipak, mi smo oni koji u neposlušnosti napuštaju zavjetni odnos. S obzirom na to da poznajemo bol nastalu zbog narušenog odnosa, zašto naš Savez s Bogom ne smijemo uzimati olako?

7. Isus se žrtvovao zato što smo mi imali dug koji ni na koji način nismo mogli otplatiti. Zašto Bog jednostavno nije mogao oprostiti dug? Ako Bog to ne može učiniti, znači li to da je On na određeni način ograničen svojim vlastitim zakonom?

8. U 1. Petrovoj 1,8.19 čitamo da je Kristova krv "otkupila" Njegove sljedbenike od "svoga bezvrijednog, od otaca baštinjenog načina života". Piše li Petar samo o otkupljenju od buduće kazne? Ili je ukazivao i na tadašnji život svojih slušatelja? Razgovarajte o tome.

9. U Postanku 15,6 piše da se Abrahamova vjera u Boga računala kao pravednost. Danas većina ljudi povezuje vjeru s prihvaćanjem određenih doktrina ili stavova. Misli li se ovdje na to? Zašto? Ako se ne misli, kakvu ulogu "ispravna" vjera u Boga ima u našoj zajednici s Bogom?

Život u novom Savezu

PRVI DIO: Opći pregled

Ključni tekst: Ivan 10,10

Savez između Boga i ljudskog roda nadilazi vjersku dogmu i doktrinu; umjesto toga, on uređuje naš odnos s Nebom. Prihvaćanjem Saveza otvaramo svoj život Božjoj ljubavi i Njegovom obećanju o spasenju.

DRUGI DIO: Komentar

Slikar Willem de Kooning, koji je živio u New Yorku, proveo je određeno vrijeme u ruralnom dijelu Sjeverne Karoline. Jedne večeri on i supruga otišli su sa zabave i pošli u šetnju. Na nebu nije bilo nijednog oblaka; blistale su zvijezde. “Bio je to prizor koji se nikada nije mogao vidjeti u gradu, gdje su odbljesci zaklanjali zvijezde i gdje je s prozora u potkrovlju bio vidljiv samo djelić neba. ‘Vratimo se na zabavu’, iznenada je rekao de Kooning. ‘Podilaze me žmarci od svemira.’”

Žmarci?

Naravno, mjesto koje bića poput nas mjere svjetlosnim godinama, a ne metrima i centimetrima, može izgledati zastrašujuće. I onda, čučeci tisućljećima u središtu svemira (ili smo tako mislili), da bismo bili neslavno prognani na rubove galaktike, jedne od milijardi — naš ego doživio je udarac.

“Čovjekov život”, jadikovao je David Hume, “nema veću važnost u svemiru od života ostrige.”

To, zapravo, ovisi o svemiru. U besmislenom, nesvrshodnom i bezbožnom, možda biste mogli iznijeti takvu tvrdnju (premda čak ni tada ostriga?). Ali ne i u svemiru koji je u Svetom pismu opisan na sljedeći način: “Kad se Josip probudi, učini kako mu je zapovjedio anđeo Gospodnji: dovede kući ženu svoju. I ona, a da se nije s njom sastao, rodi sina, komu on nadjenu ime Isus.” (Matej 1,24.25)

Ljudski rod je toliko važan da je Bog koji je stvorio svemir postao dio njega. (U usporedbi s onim što je bilo potrebno da se uopće stvori svemir, postati njegov dio bilo bi lako.) Onaj čije se djelo stvaranja mjeri

svjetlosnim godinama skupio se u nekoga tko se mjeri metrima i centimetrima.

Willem de Kooning, ograničen prirodnim zakonima, nije se mogao preobraziti u neko od svojih djela. Međutim, Bog, koga ti zakoni ne ograničavaju, mogao je to učiniti i učinio je — i upravo to objašnjava tko je bio Isus iz Nazareta. Stvoritelj je postao osoba, ljudsko biće koje je, kao jedan od nas, povezalo sebe s nama vezama koje se nikada neće prekinuti.

A ono što je Krist učinio kada je došao na ovaj svijet i umro pruža nam sigurnost u obećanje o vječnom životu koje primamo ne zahvaljujući djelima, već milošću po vjeri.

A vjera, poput kolskog kotača, dovodi nas do ulaznih vrata milosti. Vjerovati u Krista znači vjerovati da Kristova smrt posjeduje moć da izbriše svaki prošli grijeh. To se naziva “opravdanje vjerom”. Vjerovati u Krista znači vjerovati da nam Branitelj, zahvaljujući Kristovom svećeništvu, može dodijeliti sveprisutnu milost da pobijedimo svoje nedostatke karaktera. To se naziva “posvećenje vjerom”. Vjerovati u Krista jednostavno znači vjerovati u Njegovo sveznanje. To znači osloniti cijelog sebe na besprijekorni um i srce Uskrsnuća i Života koji mijenjaju srce. Da, spašavamo se milošću, ali vjera je prijevozno sredstvo koje nas vozi do mjesta milosti.

Novi Savez i vječni život

“U Novom zavjetu ova radosna vijest o uskrsnuću mnogo je više od privlačne budućnosti. Ona mijenja život u sadašnjosti ispunjavajući ga smislom i nadom. Zbog sigurnosti u vezi sa svojom budućnošću, kršćani već sada žive novim načinom života. Oni koji žive u nadi objavljujući Božju slavu, preobražavaju se u drugačije ljude. Oni se čak mogu radovati i u patnji, jer njihov život pokreće nada.” (John C. Brunt, “Resurrection and Glorification”, u *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, sv. 12, str. 349)

Novi Savez i misija

“Krajnje žarište biblijskih proročanstava i povijesti spasenja jest uspostavljanje Božjeg kraljevstva na Zemlji. Sveto pismo počinje izvještajem o stvorenom i izgubljenom raju (Postanak 1—3) i završava obnavljanjem raja u Novom zavjetu (Otkrivenje 21; 22). Izbor Izraela kao Božjeg naroda Saveza nije bio cilj sam po sebi, već način na koji je Bog uzdigao vidljivi znak pred narodima o pravdi i miru Božjeg kraljevstva koje će doći. Isus Krist učio je narod novog Saveza, svoju Crkvu, da

moli: 'Dođi kraljevstvo tvoje! Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji!' (Matej 6,10) Tako je apostolska evanđeoska poruka poprimila apokaliptičnu perspektivu u temeljnom kontinuitetu Božjeg Saveza sa starim Izraelom." (Hans K. LaRondelle, "The Remnant and the Three Angels' Messages", u *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, sv. 12, str. 857)

TREĆI DIO: Primjena

Za razmišljanje: Čitajući knjige izreka, možete zapaziti da najdommljivije izreke često potječu od ljudi koji su se nalazili na samrtničkoj postelji. Posljednje riječi čuvenog ateista glasile su: "Ubrzo ću napraviti strašan skok u tamu!" Svi Božji Savezi, sva Njegova obećanja usko su povezana s Njegovom željom da nas spasi od grijeha. Na kraju života dolazi presuda o našem vršenju Saveza.

1. Neki propovjednik je rekao: "Vjerujem u ispovijed na samrtničkoj postelji. Znam da je Bog prihvaća, ali moram priznati da me to uznemiruje. Ne mogu a da se ne zapitam je li ispovijed potpuno iskrena." Prirodno je da razmišljamo o pobudama drugih. Kako Bog gleda na grešnika koji pristupa moleći za spasenje? Kako Božje znanje o budućnosti utječe na Njegov odgovor?

2. Sklapanje Saveza s Bogom čisti nas od krivnje i žaljenja. Ispunjava nas radošću. Zamislite što se događa u nebeskim dvorovima kada napravite prvi korak prema vječnosti na Nebu. Što mislite što će reći vaš anđeo čuvar? Kako stupanje u Savez s Bogom utječe na vaš pristup vječnom životu?

3. Kraj Isusa visjela su dva razbojnika — jedan s jedne, a drugi s druge strane. Jedan Mu se rugao. Drugi je tražio spasenje. S kakvim se povjerenjem netko može pozivati na Božje obećanje nakon mnogih godina okretanja od Boga? Zapazite da Isus nije razgovarao s razbojnikom dok Mu se razbojnik nije obratio. Što to govori o ulozi Duha Svetoga? Kako nam to pomaže da shvatimo da možemo moliti za spasenje koliko god mislili da smo beznadni? Razbojnik je živio vrlo kratko nakon što je prihvatio Krista. Kakav je utjecaj njegov život kao kršćanina mogao imati na druge? Objasnite. Kako biste nekoga uvjerali da sada treba prihvatiti Krista, umjesto da čeka do posljednjeg časa?

5. Ambrozije, rani kršćanski učitelj, rekao je: "Koliko je bogatija bila Kristova milost od molitve zločinca!" Zašto katkada dovodimo u pitanje svoje kršćanstvo kada ima više nego dovoljno Božje milosti za svaki naš grijeh? Zašto nije dovoljno samo se nazivati kršćaninom? Znači li to što ste kršćanin da ćete biti spašeni? Objasnite. Koje biste retkte mogli navesti da potvrdite svoje spasenje?

6. Mnogi ljudi provode život tražeći sreću koja je obično prilično neuhvatljiva. Radost, rod Duha, nešto je čemu se trebamo nadati. Koja je razlika između sreće i radosti? Je li radost, poput sreće, nešto što možemo ostvariti ili nam je darovana poput spasenja? Objasnite.

7. Mnoge stvari koje učinimo mogu izazvati osjećaj krivnje. Bog nam preko Krista nudi način da izbjegnemo tu krivnju. Znači li to da možemo ili trebamo prestati osjećati krivnju? Je li to neodgovorno? Objasnite.

8. Često se može čuti: "Neka te vodi tvoja savjest." Je li vaša savjest isto što i novo srce koje Bog obećava na brojnim mjestima u Bibliji? Je li vaša savjest doista toliko pouzdan vodič?

9. Isus nam obećava vječni život ako vjerujemo u Njega. Zašto želimo vječni život? Je li to samo življenje iz dana u dan bez ikakvog kraja na vidiku? Što mislite kako će se vječni život s Kristom razlikovati od našeg sadašnjeg života?

10. Naša je zadaća kao kršćana da širimo Radosnu vijest o Kristu u svijetu. Znači li to da svi kršćani moraju biti dobri trgovački putnici? Zašto? Kako Krist može upotrijebiti čitavu lepezu nečijih talenata da bi odnio svoju poruku onima kojima je potrebna?